BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 11. Cz
INKUNABUŁY

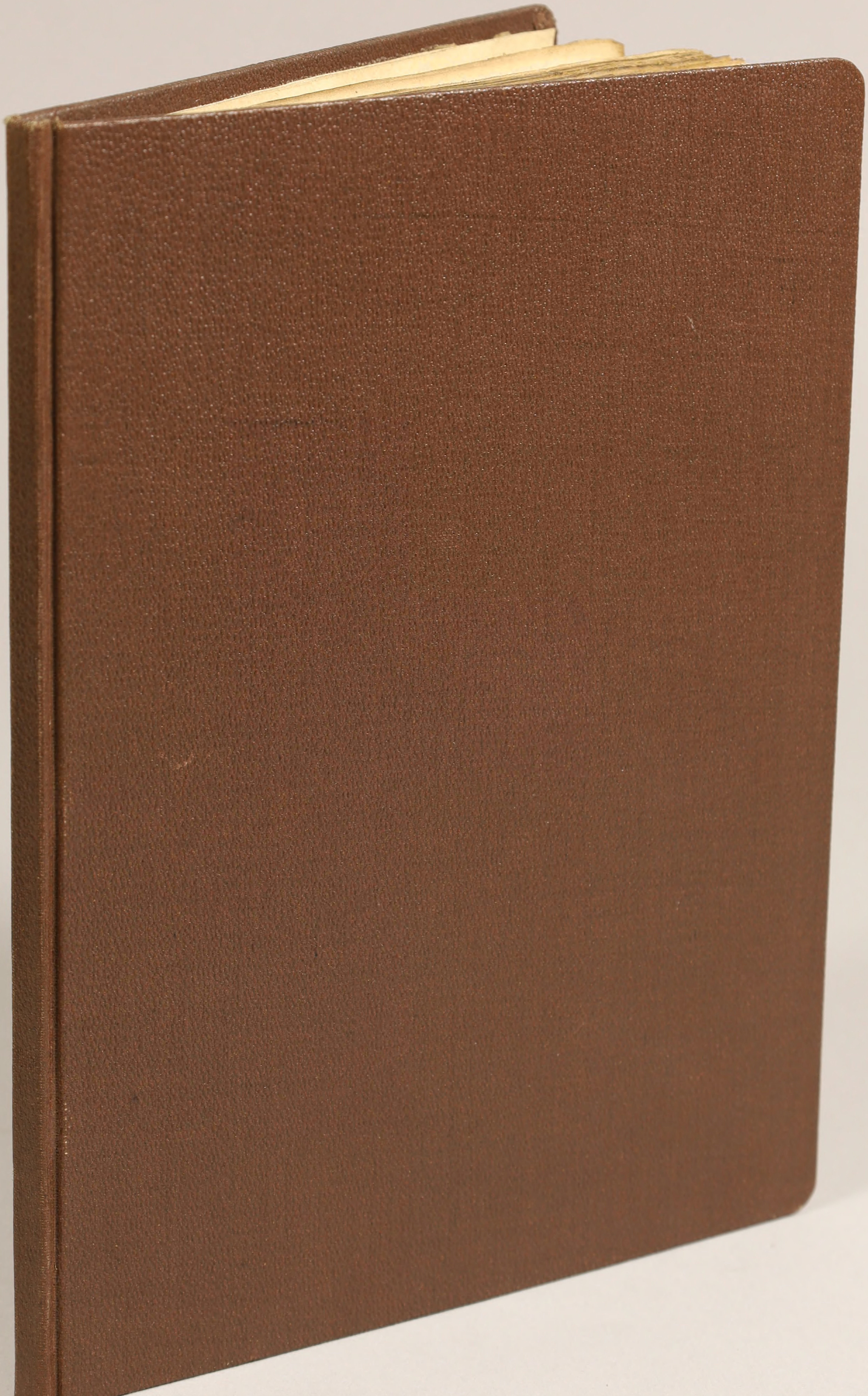

Expoſitio mÿſterioꝛuz miſſe et verus modus rite celebrandi·

IV / 436

H *7819

99

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

Expoſitio mÿſterioꝛuz miſſe et verus modus rite celebrandi·

IV/436

A *7819

99

Tractatus de expoſitione miſſe Edit⁹ a fratre Guilhel
mo de gouda ordis mioꝝ. de obſeruantia felicit incipit.

AD noticiā eoꝝ intellectualē q̄ in miſterio miſſe a-
gūt habēdā ſacerdotes ſine dubio ſunt obliga-
ti Turpe eīm ē cās tractāti. ius in quo vſat igno
rare. Tal'r hoc tpe ē de q̄libȝ artifice. q̄ntomagꝫ de
ſacerdote ignorare id circa quod vſatur Qui alias ſimee videt
tur aſſimulari. q̄ ꝯſiles q̄nq; ꝓut ab hoibus fieri videt exercet
actus et opat. qb vo ſignificent mime apphēdit. Aſſilant etiā
ill' q̄ hīe curāt folia ſine fructu arboris. Et ſigna ac ymagies reꝝ
et eaꝝ ſignificata ignorātes. Vt ſunt exteriora appentia. geſt⁹
corpis et ſigna alia q̄ fieri ſolēt circa altaris ſacrificiū. Cōpant
igit ignorātes ſignificata p ſigna et geſt⁹ miſſe. adorātib⁹ aut ho
norātib⁹ ymagies ⁊ picturas. neſciētib⁹ quoꝝ ſunt imagines:
Vñ ſumme ſtudendū eſt ſacerdoti ne p̄miſſa ignoret. q̄ꝛ etiā de
ip̄oꝝ ignorātia in nouiſſimo die rōeȝ erit redditur⁹. vt Guil-
helm⁹ aſſerit clunacñ. Aſſilantur etiā ſacerdotes diuina miſte-
ria celebrātes abſq; eoꝝ ītellectu. aſinis aut iumētꝫ. panes non
ad ꝓpriū ꝯmodū ſꝫ ad alioꝝ vſuȝ portātib⁹ Quare videt neccā
riū ſūmope cuilibȝ volēti digne ꝯficē et fructuoſe imolaē ſacra
mentū eucharistie. vt ſignata per veſtes et ſigna miſſe luculen-
ter intelligere conet Ad q̊ꝝ noticiā pn̄s legat ꝯpilatum. Pri
mo igit ad ſacramētū altaris tractādū acceſſur⁹. depoīt extiorē
veſtē cogitās q̄ xp̄s ſeip̄m oblatur⁹ ſurrexit a cena ⁊ depoſuit
veſtimēta ſua. Joā. xiij. Et ſignificat q̄ ſacerdos celebratur⁹ dꝫ
a ſe abijcere oīa extiora quib⁹ onerabat. ſcȝ cogitatōnū fantaſi
as importune ſe ingerētes. ⁊ affectōes ex huāna neccāte exurgē
tes vt ſicut ſponſa xp̄i dicat. Expoliaui me tunica mea quō in
duar illa. Et ut hoc facē valeat. rogat deū dicēs. Exue me dn̄e
veterē hoīeȝ ⁊c. Scdo lauat man⁹ cogitas q̄ Jeſus depoſitis
veſtimētis cepit lauare diſcipuloꝝ pedes. Et rogat eū vt eciam
ſuos dignet lauare pedes lutoſos id ē affect⁹ vt dicere valeat
vt mūda ſpōſa. Laui pedes meos. quomō iteꝝ īquinabo illos
Canticoꝝ. v. Et ergo lauando manus id ē opa immunda. et
pedes id eſt affectus debet ꝯteri interius per cordis cōpuncti-
onem. ⁊ dicere. Lauabo inter innocentes manus meas ⁊c. cū

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu - Uniw. im. A. Mickiewicza -
1197171
Inc. 11

oratione. Largire queſum⁹ dñe ſenſib⁹ noſtris. vt ſicut hic extē
rius abluunt̄ ⁊c̄ Tertio accedit ad ḡdus altaris depoſita ex
teriori veſte nudo capite oret ſup grad⁹ altaris tribus vicibus
dnicā o͞roꝫ cū magno timore ⁊ tremore eā hu̇l'itate. cogitās ꝙ
ieſus cepit pauere ⁊ triſtari dicēs. Triſtis ē aīa mea vſqꝫ ad
mortē. et ꝓcidit in faciē ſuā orās nudo capite trib⁹ vicib⁹ ⁊ fa
ctus in agonia ꝓlixius orabat. Et appuit ei āgel⁹ cōfortās euꝫ
et factus ē ſudor ei⁹ ſicut gutte ſaguīs decurrētis in terrā. Sic
ſil'r trib⁹ vicib⁹ roges eū. vt etiā tibi mittat angelū ſuū q̄ te cō
fortet ad h⁰ ſacrifitiū p agēdū. Aut cogites hec p̄dicta obmiſſ
dnicis o͞onib⁹. Quarto accedit ad altare cogitās ꝙ Jeſus
ꝓceſſit obuiā iudeis dicēs. Quem queritis ⁊c̄. oſculās altare
ſignificans ꝙ iudas oſculo tradidit Jeſum. et induit ſe ſuper
hūerale cū funiculis ſtringens ſe circa collū et per mediū cor-
poris cogitās ꝙ xp̄m Jeſum captū iudei ligauerūt cordis ſic
p mediū corpis ⁊ circa collū. Et coopuerunt in nocte in domo
Cayphe faciē ei⁹. ꝑcuciētes eū dicebāt. ꝓphetiſa q̄s ē qui te ꝑ-
cuſſit Mathi. xxvi. ⁊ leget ſic Humeros meos ⁊ pect⁹ meū dñe
ſcī ſpūs gr̄a ꝓtege ⁊c̄ Quinto induit ſe albā. cogitās Jeſum
indutū veſtē albā deriſoriā ab herode. ⁊ tāꝗ fatuū ab eo ⁊ a
ſuis deriſū. ⁊ ſic in alba veſte ad Pylatū remiſſū. Luce. xxiij. Et
ſignificat ꝙ ſacerdos debet eſſe mund⁹ tāꝗ de baptiſmo denuo
dealbatus ꝯſurgens. Et tunc oret ſic. Omnipotens ſempit̄ne
deus te ſuppliciter ⁊c̄. Sexto ſuccingit hanc albam quam
indutus eſt zona ſiue ſoccinctorio circa lumbos. cogitās Je-
ſum ad columnam ligatū et flagellis flagellatum. Joannis de
cimo nono. Et ſignificat ꝙ renum incētiua et luxurie libidines
in eo reſtringenda ſunt. Erunt eīn lumbi eius p̄cincti inſtar fi-
liorum iſrl' qui comeſturi agnum paſcalē erant ſuccincti et calci
ati pedibus q̄ſi p̄parati ad trāſeundū de hoc mūdo Sic q̄ſi eīn
ad mēſam dei accedēdū ē cū hac o͞oe. Accīge gladiū tuū ſup fe
mur meū ⁊c̄. Septio induit manipulū in ſiniſtro brachio.
cogitās ꝙ Jeſ⁹ funiculū quo fuit ligat⁹ in flagellatiōe porta-
bat ī brachio ſiniſtro cū dederūt ei corōto corona ſpinea arūdi
nē in dextra. Et orās dicꝫ. Dirumpe dñe oēs laqos ſathane ⁊c̄
Octauo induit ſtolā crucem ſignātem. quia ſicut ſacerdos
ſtolā in ſcapulis portat. ita xp̄s crucē in ſcapulis ad montem

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

caluarie baiulauit. Et oret ſic vt ſequit̄ Jugū tuū dn̄e ſuaue ē
⁊ onus tuū leue ⁊c̄. Nono induit caſulā. et cogitās ꝙ milites
pylati ip̄z deridētes tāꝙ volētez regnare purpureā veſtē indu-
erūt. Joā. xix. Et tūc petat et oret. Deꝰ creator tociꝰ creature
dignare me ⁊c̄. Decio ſacerdos portat in capite coronā q̄ ſ̄ʒ re-
galē dignitatē ſacerdotū ſi ſacerdotl'r vixerit. ⁊ cogitz xp̄m deri
ſorie corona ſpinea corōatuʒ. Et ſic p₃ ꝙ ſacerdos oblaturꝰ ſa
crificiū altarꝫ gerit pſoāʒ xp̄i. ⁊ ḡ eiuſdē xp̄i. q̇ fuit ſacerdos ſe-
ip̄m offerēs et ſacrificiū. armis induit. Dū ſacerdos veſtē depo
nit extēiorez leget Jeſu bone ſic̄ teip̄z cena fc̄tā ad mortē obla-
turꝰ. veſtimēta depoſuiſti. ita p̄ſta mihi ſ̄ſus meos extiores a tē-
poralibꝰ retrhere. ⁊ ad intiora ⁊ etna in vnū recolligē ⁊ ſic ex vi
ta veterꝫ hoīs ī nouū trāſformari q̇ ſ̄m deū creatꝰ ē. Qui viuis
Dū lauat manꝰ. Jeſu bone ſic̄ ex tua nimia hūilitate nō dedig̃tꝰ
es diſcipl'oꝝ tuoꝝ pedes lauare lutoſos. ita ꝯcede mihi cogita-
cioēs affectionū pedes ac manꝰ calidꝫ abluē fletibꝰ ꝯpūctionis
Qui viuis. Collcā ſine oīo dicēda qn̄ ſacerdos celebraturꝰ aſ-
cēdit ad altare ⁊ ip̄z oſculat̄. Jeſu bōe q̇ a iuda te ẗdi oſculo in
manꝰ pc̄tōꝝ ꝑtuliſti. da mihi dl'cedīe amorꝫ tue īſpiratōīs oſcu
lari. vt ſētiaʒ ī ſpū qn̄ta ſit gr̄a ī labijs tuis diffuſa. Qui viuis.

Qn̄ ſacerdos īduit ſe ſcapl'ari. cū funicl'is ſe ſtringens.

O Jeſu bone q̇ iniq̄rꝝ maībꝰ dire ligari inſtar latronis voluiſti
dirūpe q̄ſo vīcl'a pc̄tōꝝ meoꝝ. ⁊ tibi ſacrificabo hoſtiā laudꝫ. et
nomē dn̄i īuocabo Qui viuis ⁊c̄ Jeſu bone q̇ colaphiſari. ⁊
īmūdis ſputꝫ pulcerriāʒ faciē tuā ī q̄ꝫ deſiderāt angeli pſpicē
voluiſti macl'ari cedi ac velari. Jllumia ocl'os meos. et reſpice ī
me ocl'is tue miſericordie quibꝰ Petꝝ ter te negātez reſpexiſti.
ne vnq̄ꝫ obdormiā in morte. ne qn̄ dicat inimicꝰ meꝰ preualui
aduerſus eum. Qui viuis et regnas. ⁊c̄

Dum albam induit.

O Jeſu bone qui hora diei p̄ma pro me Pylato preſide p̄ſenta
ri et falſiter voluiſti accuſari. ⁊ a Pylato ad Herodē mitti. et
ab eodem ⁊ exercitu eiꝰ derideri. ⁊ in veſte alba illudi. ⁊ ſic ad
Pylatum remitti. da mihi mūdi huiꝰ prudentiaʒ que ſtultitia
eſt apud te declinare ⁊ te agnum in ſtolis albis ſimplicitatis ⁊
puritatis ſequi quocūq₃ ieris. Qui viuis et regnas. ⁊c̄.

Dum ſe zona ſuccingit.

O Jheſu bone qui hora tertia ꝑ me a iudeis latronē barrabā dimitti petētib⁹ voluiſti reprobari ⁊ ad colūnaʒ funiculis dire ligari ⁊ flagellis cedi. ita vt in corpore tuo a plāta pedis vſqʒ ad verticē capitis tui non erat ſanitas. corripe me tu iuſte in mi ſericordia qua nullū teſtimoniū amoris dei credibilius. nec cer, cius in hac poterit haberi vita.

Dum manipulū in ſiniſtro brachio induit.

O Jheſu bone qui funē quo fuiſte ad colūnaʒ in flagellatiōe ligat⁹ in ſiniſtro brachio deferre et arūdinē pro ſceptro voluiſti in dextera deriſorie tibi dari. da mihi funē peccatoꝝ meoꝝ qui, bus circūplex⁹. ſuʒ in ſiniſtra deteſtationis et cōtritiōis deferre vt arūdinē ſiue palmaʒ victorie in dextera a te merear ſuſcipere et geſtare. Qui viuis et regnas. ⁊c̄.

Dum ſtolam induit.

O Jheſu bone qui hora diei ſexta crucē ꝓpriis humeris iguo, minoſe ad montē caluarie depreſſus et inclinat⁹ et cruentat⁹ voluiſti baiulare. da mihi ſic intrepide crucē penitētie quotidie baiulare. vt ad te mōteʒ eterne btitudinis merear peruenire. Qui viuis. ⁊c̄. Dum caſulā induit.

O Jheſu bone qui veſte purpurea lacerata et deriſoria indui a iudeis ſic miſerabilit̄ coronat⁹. ⁊ tāꝙ abhomiābilis leproſus voluiſti pūtari. intime te deprecor. vt illam miſerabilē vultus tui formā cordi meo ꝑſpicaciter imprimas ⁊ ardenter infigas qualem viſus es illa hora habuiſſe. Qui viuis. ⁊c̄.

De corona quam preſbr in capite defert.

O Jheſu bone rex celeſtꝫ qui caput tuuʒ ſanctum. pluſꝙ mille puncturis corona de ſpinis voluiſti vulnerari fac me ſpinis cō tritionis in cōſciētia ſic digne cōpungi. vt a te merear in celeſti bus coronari. Qui viuis. ⁊c̄.

In preparatione calicis.

Cū impoſuerit aque tres aut duas guttas in vinū dicet.

De latere domini nr̄i ihu chriſti. exiuit ſanguis ⁊ aqua quē ꝑcio ſiſſimū liquorē illi⁹ deifici lateris influi peto in cor meū in hoc ſtupendo ſacrifitio vt digne merear cōficere et veraciter ꝑfice re. Dicturus cōfiteor pri⁹ ante altare paꝝ flexis genubus legat deuote et attente. Veni ſancte ⁊c̄. Vt velit in eo accēdē ignem amoris q̄ poſſit peccata ſua in ꝯfeſſiōe fiēda cōburere. Unde

Aaron acceſſurꝰ ad ſcā ſcōꝝ prius vitulū ꝓ pctō obtulit· Leui .ix. Et in ſāguīe eiꝰ digitū tinxit Sic ſacerdos euāgelicꝰ legit cōfiteor an̄ miſſam et offert vitulū .i. ſpm̄ ꝯtribulatū. cor ꝯtritum dolore pctōꝝ qd̄ deꝰ nūq̄ deſpicit. Et in ſanguine xp̄i tinget digitum .i. affectū interiori dolore ꝯtritiōis et ꝯpaſſiōis ſanguinis xp̄i fuſi ꝓ pctis nr̄is. qꝛ eiꝰ ſanguine mūdant̄ ꝯſcīe nr̄e. ¶ Poſt acce[dat] deuotꝰ ad altare tāq̄ holocauſtū igne diuini amoris accēſuz. Et oſculat̄ altare .i. xp̄m crucifixū ꝑ altare ſigtum. ipſe eni ē altare ad qd̄ ſac̄dos celebraturꝰ int̄bit. ⁊ tūc dicz. Oſculet̄ me oſculo oris ſui .i. dulci eiꝰ amoris inſpiratiōe Et dū imaginem crucifixi oſculat̄ cogitet ꝙ oſculat̄ vulnꝰ laterꝫ ih̄u ⁊ imp̄mit os ſuū in vulnꝰ lateris eius. Et ipſe dicet tibi. Vulneraſti cor meum ⁊c̄. Iſtis ſic pactis ſequit̄ offic.ū miſſe. vn̄ tota vita xp̄i in hoc ſeculo q̄ſi vna ſolēniſſia miſſa fuit. qꝛ oīa q̄ xp̄s fecit aut paſſus eſt nobis meritoria fuerūt. Et .ḡ tota miſſa ē rep̄n̄tatiua totiꝰ uite xp̄i. Vita p̄cedēs paſſiōez eius rep̄n̄tat̄ vſq3 ad canonē .ſ. Te igit̄. ⁊ ibidē ꝯſequēt̄ rep̄n̄tat̄ paſſio eiꝰ vſq3 q̊ dicit̄ Pax domini ⁊c̄. ibi rep̄n̄tat̄ eiꝰ reſurrectio. ⁊ ſic ꝯn̄r memoria incarnatiōis eiꝰ. In introitu miſſe. ⁊ in p̄ncipio. An̄ introituz miſſe cogita ac diligenter mēte ꝑtracta. ⁊ ora.

PAt̄ in diuinis iuſticia ſua exigēte cōtra me mortis tulit ſententiaz. Geñ. ij. Quacūq3 die cōederis de fructu ligni ſcīe boni et mali morte morieris· Audiuit hoc vnigeītꝰ p̄ris ⁊ exijt de ſinu p̄ris naturā nr̄e mortalitatis induēs. ⁊ aſperſꝰ cinere caret veſte nudꝰ pedes fles et eiulās ꝙ dānatꝰ eſſez. ego ſuulꝰ eius Sed pat̄ ex miſc̄dia motꝰ ex ineffabili charitate tradidit ꝓ me filiū ſuū vnigenitū dicēs mihi Accipe filium meum et da eū ꝓ te. Filiꝰ vō q̄ ꝑpetua caritate me dilexit mihi dixit. Accipe me ⁊ redime te ⁊ da me ꝓ te. Etiā pī miā motꝰ ꝓpt̄ nimiū deſiderium. ⁊ clamorē patꝝ ⁊ ꝓphāꝝ in libo ⁊ p̄cipue btē Marie v̄ginis affctm̄ Mā in aduētu āgeli eū ſalutātꝫ incliātꝫ geūbꝰ ⁊ eleuatꝫ purꝫ maībꝰ erectꝫ in celū oc̄lis. ad p̄iez miāꝝ totā in deū eleuatā. ꝓ incarnatiōe filij ſui deuotiſſīas p̄ces cū lacrimis fudiſſe credimꝰ. vt dicit Albtꝰ magnꝰ. Mittit̄ igit̄ altiſſimꝰ filiꝰ ab arce poli ad v̄ginez ad mariāz ⁊ extremam hūiliatiōez quia deꝰ q̊ nihil eſt ſblimiꝰ ꝯiūgi- limo nr̄e mortalitatꝫ. q̊ nihil eſt viliꝰ intrauit in vteꝝ v̄ginis Marie. in q̊ hō factꝰ inſtar pomelli

nõnẽ requieuit mẽſibꝰ ꝯſtrictꝰ et cõuolutꝰ. Etiã vt alr̃ ſamp-
ſon ĩ ſpõſe ſue gremio nimio ex amore ĩfatuatꝰ fortitudĩe ſua ꝓ-
uatꝰ ẽ. ⁊ hoc nõt introitꝰ miſſe .i. hoſtie ſiue filij dei miſſio in vte
ꝝ virginis Sequit̃ v̾ſus ſiue potiꝰ pſalmꝰ. Verſus qꝛ puer v̾-
tit ſe ab vtero mr̃is. et venit in mūduz. ⁊ cogita ꝙ xp̄m videas
naſcentẽ ex vtero virginis in nocte. Quia puero nato in diuer
ſorio de virgine Maria in ſtabulo fetido iacẽti. ⁊ mẽbra [illegible]a ex
frigore ꝯtrahẽti. iuxta illd̾ ps̃ Et factꝰ ſũ ſicut vter in pruina an
geli pſallebãt. Et Maria ip̄m adorabat ⁊ lac te ſua ip̄m nutri-
ebat. Et nos merito pr̄i et filio ⁊ ſpũiſctõ gloriã inferimꝰ. dicẽ
tes cõiter. Gloria pri. Eo ꝙ incarnatiõez filij opati ſũt pr̄ et ſpi
ritusſãctꝰ. Iã ſtabimꝰ nos tremuli eiſdẽ inclinãtes. Sicut erat
in ꝑncipio ⁊c̄. Hic nota pias lacrimas q̃s xp̄s infãs mox na
tus ꝓ pctis nr̄is emiſit. deplorãs miſeriã huãne ꝯditiõis. ⁊ ſic
nulla videt̃ ei ꝯpetẽ gloria q̃ ẽ clara cũ laude letitia. ⁊ tñ ẽ ſibi
gl'ia. ſicut erat in ꝑncipio. ita nũc ⁊ ſp ⁊ in ſecl'a ſecl'oꝝ. qꝛ fuit
ꝯphẽſibil' ⁊ viator. Etiã pias lacrimas ꝓ nob̄ emiſit. vt nos
in ſuũ accẽderet amorẽ. Quẽ mater pãnis inuoluẽs. ⁊ ſtricta li
gãs faſcia. vberibꝰ lactãs v̾gineis. in p̄ſepio recliauit. Cogita
ꝙ ih̄m in p̄ſepio videas iacẽtez ⁊ vagiẽtez. Repetitio introitꝰ.
Nõt circũciſiõez q̃ facta ẽ die octauo. eo ꝙ octaua dies ẽ repeti
tio ꝑme diei. Hic mẽte ꝯſidera puulũ ih̄m. imo et̃nuz dei v̾buz
p̄ dolore vulneris circũciſiõis miſerrie vagiẽtez. O q̃nta com-
paſſiõe viſceꝝ ⁊ effuſiõe lachriaꝝ v̾go mr̄ nitebat̃ blãdiri puu-
lo. ⁊ ip̄m plorãtẽ ꝯſolari. ⁊ ꝯfouere vberibꝰ ⁊ ſctis brachijs pi
iſſime ſtrigere ⁊ in eiꝰ dolore tñſfigi. imo q̃libet guttula ſangui
nis Ih̄u fuſi ac lacrimaꝝ fuit vulnꝰ in corde mr̄is Marie vir-
ginis. Et potuit dicere vt vxor moyſi circũciſa puero ſuo Spõ
ſus ſanguinũ tu mihi es. Kyrieleiſon. ter. Hic petit̃ aduẽtus
xp̄i ſpũalis in mentẽ. Et ſonat kyrieleiſon .i. dñe miſerere. quia
pueri cito remittũt offẽſas. ⁊ cito dãt etiã precioſiſſima. Et qꝛ
dominꝰ ſm Dyoniſium eſt nomẽ ſuppoſitionis. q̃ conſiſtit in
tribus. Vno modo eſt nomen honoris et dignitatis. Scdo
modo eſt nomen ditiſſime poſſeſſionis. Tertio eſt nomen
fortitudinis et virtutis. Nos autem per peccatum tri-
plicem incidimus miſeriam ſcilicet ſubiectionem ſeruitutꝫ pec
cati. quia qui facit peccatum ſeruus eſt peccati. Et ſic clamamꝰ

noſtri.miſerere. Secūdo incidimus pauptatem boni gratuiti Trenorū.iij. Ego vir videns pauptatem meam. Super quo clamam⁹.noſtri miſerere. ¶ Tertio incidim⁹ concalcationem a demonibus viliſſimis. Treno.v.lij. Serui dn̄ati ſūt noſtri. ps̄ Conculcauerūt me inimici mei tota die Et ſic clamam⁹.noſtri miſerere. ¶ Chriſteleyſon.ter. ¶ Chriſtus.i. vnctus.oleum.i.ſanguis xp̄i eſt nutritiu⁹.quia dulciſſimi guſt⁹ eſt Vnctio olei tria facit.q2 vngit lucet et paſcit.ſcd̄m. Hiero.ꝛ Bern̄. Vngit em̄ gr̄a ſacramētali. Eſa.lxi. Sp̄us dn̄i ſup me.eo ꝙ vnxit me. Et hoc ꝓpter defectū vulneris pc̄i in cōcupiſcibili ꝛ iraſcibili quē ex pctō incidim⁹. Scd̄o oleū lucet ỽtute intellectuali.ꝛ hoc ꝯt̄ vuln⁹ ignorātie in intellectu. Tertio vero paſcit gr̄a ỽtutꝫ moralis.ꝛ hoc cōtra vuln⁹ inſipiditatꝫ boni celeſtis. Hec igit̄ tria vulnera in nobis ſentientes.clamamus ad puer̄. Jhm. Kyrieleyſon.ter. Kyrieleyſon ſm̄ Ambro.i.dn̄s ē nomē ptātꝫ. Ptās aūt vt dicit Dyoniſi⁹ in celeſti ierarchia.hꝫ tria facere. Eſt p̄mo vltrix iniquitatꝫ ꝑ iuſtitie vindicatiōeꝫ ꝛ ſic ſentiētes nos reos petim⁹ nr̄i miſereri vt nō ſm̄ iniquitates nr̄as retribuat nob̄. Scd̄o ptās eſt ꝯpreſſiua male volūtatꝫ ꝑ ſeueritatē.ꝛ ſic clamam⁹ nr̄aꝫ volūtatem rebellem comprimi ad bonū ſine ira ꝛ furore et nr̄i miſereri. Tercio ptās eſt defenſiua ỽtutis ꝛ bonitatꝫ ꝑ legis equitatē.ꝛ ſic ſentientes ꝙ ea q̄ in nobis ſūt lege ꝯſentienda nō ſūt libera. clamamus. Kyrieleyſon.i.miſerere nobis puer ihu. ¶ Gloria in excelſis deo Sac̄dos hoc ſolus dicēs typū gerit angeli q̇ in natali dn̄i paſtorib⁹ dixit Annūcio vobis gaudiū magnū qd̄ erit omni populo. Luce ij. Sacerdos dr̄ angel⁹ exercituū dn̄i. Malach.ij. Chorus rn̄dens ꝛ ꝓſequēs gerit pſonā multitudinis. quia dicitur ibidē.facta eſt cū angelo multitudo celeſtis exercit⁹ laudantiū ꝛ dicētiuꝫ. Gl̄ia in excelſis deo. ¶ Et in terra pax homib⁹.ꝛc̄. Et venerūt paſtores ꝛ inuenerūt mariā ꝛ ioſeph ꝛ infātēꝫ poſituꝫ in preſepio.et reuerſi ſūt paſtores glorificātes et laudātes deuꝫ Qd̄ nos etiam facimus vna cum maria matre ihesu dicentes eidem puero eo ꝙ incarnatus ſit. ¶ Laudam⁹ te deū.q2 in ſe infinite bon⁹ eſt.ꝛ leua man⁹.q2 fit aliq̄ ſigno exteriori corā mltis Bn̄dicim⁹ te. Bn̄dicit creatura creatori qn̄ eū corde ꝛ voce ꝛ ope laudat ꝛ ōe bonū qd̄ hꝫ ei aſſcribit Adoram⁹ te.iclina

Quia adoratio includit reuereri p deuotionē q̄ eſt pi⁹ ⁊ humi-
lis affect⁹ mētis. hūilis q̄ſi humis .i. terre inclinat⁹. Reuerētia
eſt honor q̇ cū pauore exhibet̄ Glorificamus te. Leua.
Glorificare ſuperaddit frequētiaȝ laudis. qꝛ gloria ē frequēs
fama cū laude leticia. gloria eſt clara cū laude noticia. et eſt in
ſāctis in prima. Creatura rōnalis creata eſt ad gloriā dei: Apl's
Oīa ad gloriā dei facite. i. deū glorificate in oībus. Itē ad lau-
dandū deū. qꝛ ipa laus dei ē noſtra btītudo ad ſeruiēduȝ deo ad
ꝯtemplādūȝ deū. Grās agim⁹ tibi ꝓpter magꝫ gloriā tuam
Inclina. Grās agimus ꝓpter ꝯmunicatiōeȝ bn̄ficioꝝ nobis
cōmunicatoꝝ. ⁊ p̄cipue qꝛ incarnat⁹ eſt. Dñe de⁹ rex celeſtꝭ de⁹
pr̄ oīpotens. Dñe fili vnigenite ihū xp̄e. Spūs ⁊ alme orpha-
noꝝ pacli te. Dñe de⁹ agn⁹ dei fili⁹ pr̄is. Priogenit⁹ Marie vir
ginis matris. Qui toll' pctā mūdi miſerere nob' Tūde pectus
Qui tollis pctā mūdi ſuſcipe deprecatiōeȝ nrāȝ. Ad Marie glo
riam. Qui ſedes ad dexterā pr̄is miſerere nobis. Tūde pectus
Qm̄ tu ſolus ſāctus. Mariā ſactificās. Tu ſolus dn̄s. Mariā
gubernās. Tu ſolus altiſſimus. Mariā coronās Iheſu criſte.
Inclina. Cū ſācto ſpiritu in gloria dei pr̄is amē ¶ Deinde ſa-
cerdos cōis mediator inter deū ⁊ populū vertit ſe ad populū
dicēs ſonora voce. Dñs vobiſcū. Annūciando populo q̄ dn̄s
ſit cū eis p incarnatiōeȝ q̇ eis ꝓmiſſus eſt olim in ꝓphetis. ſicut
ſtella annūciauit tribus magꝭ natiuitatē xp̄i. Et etiā qꝛ p mētꝭ
collectiōeȝ ad deū dn̄s cepit eē cū fidelibus. Et reſalutat̄ a cho
ro. Et cū ſpū tuo. Quia ſacerdos ſtās ad altare totus debȝ eē
in ſpū. et nihil ſētire de corpore. Et hoc figurat̄ Geñ. xxij. vbi
abraā prexit imolare filiū dixit ad ſeruos ſuos. Expectate me
hic cū aſino. ego et puer illucuſq3 ꝓperātes. ⁊c̄. Serui ſūt ſolli-
citudines et cure de neceſſarijs huius vite. Aſin⁹ aūt aīal pigꝝ
eſt corpus. Puer v̄o eſt ſpūs purus. Priarcha aūt eſt loco offe
rētꝭ. Et g̊ ſacerdos oblatur⁹ filiū dei dȝ cū ſolo ſpū accedere ad
altare. Orem⁹. Inclinādo dicim⁹. Et hc q̄ tres magi ꝓcedētes
adorauerūt pueꝝ ihm in diuerſorio in gremio matris. Collectā
Collecta dicitur. qꝛ petita populi colligit q̄ ſacerdos ꝯſcius ſe-
cretoꝝ colligit et offert deo. Thob. xij. Qn̄ orabas cū lacrimis
ego oroȝ tuā obtuli dn̄o hec ait āgelus. Sȝ ſacerdos angelus
exercituū dn̄i dr̄. Etiā dr̄ collecta vnificās corp⁹ miſticū qḋ ſic in

vnū cōmiſcet̄. ſicut corpꝰ xp̄i ex multis ḡnis. et ſanguis xp̄i ex
multis vuis. nulla aūt ſunt opa maiora dn̄i ꝙ̄ incorpari xp̄o
Et vt in plib̄ꝰ ſub numēo t̄nario collecte dicunt̄. qꝛ tres magi
tria munera obtulerūt. ſ. aurū thꝰ et mirrā. Et nos dēmus illi
offerre cū memoria p̄ie collecte auꝝ dilectiōis ⁊ amoris feruē
tis deſiderij ad deū. nō eīm̄ eſt vox Jhu audibilior ꝙ̄ feruēs deſi
deriū ſui. cuius amor ad nos ē ſupemīnēs ⁊ infinitꝰ. Scd̄a col-
lecta offert̄ inſtar thuris redolēt. i. deuote orōnis ex ignito fu-
mo cordis ad deū aſcēdent. Ps̄. xiiij. Dirigat̄ orō mea ſicut in
cēſum in ꝯſpectu tuo. ¶ Tertia collecta dr̄ ad inſtar mirre in me
moriā amariſſime paſſiōis eiꝰ. qꝛ aīa eiꝰ ab īſtāti ꝯceptiōis ſue
fuit repleta Cāti. ij. Faſciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ mihi int̄ vbera
cōmorabitur. Cōcludit̄ autē. ꝑ dn̄m nr̄m ihm xp̄m. qꝛ Johan
xv. dr̄ Quicquid pecieritis p̄rēm in noīe meo hoc faciet Jn me
rito eīm̄ eiꝰ exaudimur. ⁊ nō in merito nr̄o ⁊ tūc ſis attētꝰ ꝙ de
uote et cū reuerētia noīes hoc dulce nomē Jhs. ⁊ deuotiōꝫ ab
eo accepturꝰ ſinglarē recolēs ꝙ ſis dignꝰ ꝓferre hoc dulce no
mē ihs ¶ Epl̄a ſpōſꝰ miſit ſpōſe lr̄as ꝑ ꝓphas ⁊ ḡint̄dū legūt̄
ꝓphetie. Jā ꝟo tpe gr̄e pſonalit̄ venit xp̄s ſpōſus pn̄tare ſe in
tēplo ſpōſe ſue Jn teſtioniū ꝟo qd̄ iā venit nob̄ legūt̄ epl̄e ⁊ l̄re
teſtimonial̄ aploꝝ. vt ſūt actꝰ aploꝝ epl̄e cononice. p̄cipue epl̄e
Pauli q̄ annūciauit vbiqꝫ xp̄m veniſſe dicētē. Ecce ego q̄ loq̄
bar olī in ꝓph̄is aſſū. in hūanitate. Deſideratꝰ igit̄ Jhs a p̄ri-
archis ⁊ ꝓph̄is venit ad tēplū ſcm̄ ſuū ⁊ oblatꝰ ē in arā nr̄e re
dēptiōis. Vn̄ ihs iuuenis ſpōſus voluit ſpōſe ſue eccl̄e pn̄ta-
ri an placēt ei ſpōſalia cū eo ꝯhere q̄ eccl̄ia ꝑ os ſymeōis a ꝓ-
bauit et tāꝙ̄ ſpōſum ꝓmiſſū libens ſuſcepit Et ꝰ ḡ canit. Suſce
pimꝰ deꝰ miſcd̄iā tuā ī medio tēpli tui. Et ihs obtulit ſe ſpōſe
ſue ad āplexādū. Et ſimeon in pſona eccl̄e accepit eū in vlnas
ſuas. tāꝙ̄ ſpōſū vidēs ꝓmiſſū. Adorna ḡ thalamū tuū ſion et
ſuſcipe ihm ſponſū tuū. Jn huiꝰ ſignū ſacerdos legēs epl̄aꝫ ex
tēdit brachia ſua ſuꝑ libꝝ in pſona eccl̄e. acſi velit āplectē ihm
⁊ vt alt̄ ſymeō accipiet eū in vlnas ſuas brachijs amoris. Et
ḡ finita miſſa ⁊ p̄guſtata parū de dulcedine eiꝰ cupit mori legēs
Nūc dimit ſuū tuū dn̄e ⁊c̄. Pro mō ꝟo legēdi epl̄am nō ſm
Albertū de miſterio miſſe. Qꝛ ſubdiaconꝰ in legēdo epl̄aꝫ in
olēnitate aſcēdet in locū altū. ſignificās ꝙ oīs doctor ī alto dꝫ

ſtare ṽtutꝫ. Neemie. viij. Stetit aūt Eſdras ſcriba ſuper ḡdū ligneū quē fecerat ad legēdū. Vertit aūt ſe in legēdo ad oriētē ſignificans ꝙ ad huc āpliore indiget lumīe Zach. xiij. Stabāt pades eius ſue montē oliu aꝝ ad orientē. Legēdi modꝰ. Prio ꝙ legat diſtincte et apte. Neemie. viij. Legerūt in libro dei di‑ſtincte ad intelligēduꝫ. Scđo legat deuote. Jere. ij. Factꝰ eſt ſermo dei in corde meo q̄ſi ignis eſtuās. Tertio ꝙ legat clara voce Jſa. xv. Et leuabūt vocē ſil' laudabūtqꝫ oculo ad oculum ⁊c̄

Graduale Graduale ſʒt ꝙ Maria timore Herodis ḡ‑dit ſiue egreſſa ē in egiptū cū puero Jhu. ⁊ ibi degēs vſqꝫ ad mortē Herodis. O dulcis puer Jhu cū adhuc int̄ dulcia matris vbera ſugēs depēdebas. tutꝰ nō fuiſti a ꝑſecutoꝝ gladijs. Apparuit eñ angelꝰ dñi Joſeph dicēs. Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ matrē eiꝰ et fuge in egiptū. Verſus. Verſꝰ ſʒt reuerſioꝫ Jhu de egipto in iſrl'. Math. ij. Defūcto herode angelꝰ dñi apparuit in ſomnis ioſeph dicēs. Surge et accipe puerū ⁊c̄. ⁊ vade in terrā iſrl' Et anno. xij. erat dolent̄ a parētibꝰ q̄ſitꝰ ꝑ triduū ⁊ in templo int̄ doctores inuētus. et erat ſubditꝰ deꝰ parentibꝰ et habitauit in nazaret. Alleluia.

Jhs exuens ſe veſtes ſuas nudꝰ baptizatur a Johanne in aquis iordanicis preparans ſponſe ſue aquas ⁊ ſanctificans eas attactu ſue ſanctiſſime carnis. in quibꝰ lauanda eſt a maculis peccatoꝝ. ⁊ deſponſat ſibi eccleſiam. Nā fide in baptiſmo deſponſantur anime infantiū domino. Jdeo canit eccleſia Hodie celeſti ſponſo iuncta eſt eccleſia quando in iordane lauit eiꝰ crimina. Et cogita cum dolore ꝙ ſepius violaſti fidem quam domino promiſiſti dicendo. Abrenuntio dyabolo et pompis eius. ⁊ adulteratus es cum dyabolo quādo conſenſiſti. Et in ſignum in effabilis leticie nuptiarum canitur. Alleluia. i. laus ineffabilis ſignans affectum in explicabilem ⁊ nulli mortaliū plene cognitū. Et dicitur a deuotis inebriatis. Et eſt alleluya canticum epitalamicum ab angelis in nuptijs chriſti. cum ec‑cleſia ſponſa eius modulatum.

Verſus in alleluya

Qui a patris vox qua olim dixit. Penitet me feciſſe hoīem verſa ē et audita eſt ſic dicentis. Hic eſt filius meus dilectꝰ in

quo mihi complacui. Repetit alla. qz celi aperti sūt ei. ⁊ vidit ſpm̄ dei deſcendentē ſicut colūbā ⁊ manentē in ipſo. Et dixerūt itez angeli alleluia. Sed tpib⁹ luctui de putatis loco alla ad iungit. Tract⁹ Quia tm̄ eſt pond⁹ iniquitatis nr̄e. ⁊ circūſtās nos pctīi. q̄ etiā cū violētia trahimur ad bonū. ⁊ iō tract⁹ hz multas graues notas. Xp̄s ḡ p pctis noſtris abluēdis intra/uit in deſertū ⁊ ibi fecit grauē pniam. qz ieiunauit. xl. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ⁊ habuit terrā p lecto. celū p tecto. ⁊ fecit duriſſiaz penitētiaz Jeiunauit. orauit. vigilauit. iacebat ſup nudā terram ⁊ dormiuit ſup eā humilr̄ cū beſtijs puerſat⁹. diſcooperto capite et nud⁹ pedes incedebat. Igit ipm ſepe mēteten⁹ ī hac ſolitudīe viſita. ⁊ quō ter a diabolo tēptat̄ cogita. Euāgeliū.

Euangeliū de dyacono legēdu̇z. ſignificat p̄dicatiōz xp̄i et in dieb⁹ nō feſtiuis vn⁹ cere⁹ p̄fert. qz an̄ p̄dicatiōez xp̄i ſolus Johānes baptiſta fuit p̄co verbi. paranimph⁹ ſpōſi. lucerna xp̄i. Dieb⁹ vo celebrib⁹ duo cerei ferūtur an̄ euangeliuz. qz bini ac bini miſſi ſūt apl̄i in nouo teſtamēto. Et ſt q̄ p̄dicatur⁹ euāgeliū hēbit lumē noticie noui ⁊ veteris teſtamēti. Crux e/ciam portat̄ an̄ euāgeliū cū thuriferario p̄cedēte vt ſignificet v̄tus doctrine eſſe in cruce. p̄ma Corin. i. Nos p̄dicamus xp̄m crucifixū. iudeis q̄dez ſcādaluz. gētib⁹ aūt ſtulticiā. Etiā ille q̄ p̄dicat euāgeliuz dz ſequi xp̄m crucifixū. Thuribulū autez fu/mās p̄cedens ſt q̄ odor bone opinionis ⁊ non fetor īfamie dz p̄cedere euāgeliuz. p̄ma Corin. ij. xp̄i bon⁹ odor ſum⁹. Poſtea ſequit̄ diacon⁹ hn̄s libꝝ euāgelij ſup leuā. ⁊ dextera amplectēs eundē ſig̃ns q̄ predicatio nō eſt neceſſaria niſi dū ſum⁹ in leua pn̄tis vite tpalis ⁊ obſcure. qn̄ aūt tn̄ſim⁹ ad dexteraz. i. ad et/nam vitā. tūc erim⁹ in amplexu ⁊ in vultu dei oīa cognoſcētes q̄ btītudinez pficiūt. Canti. ij. Leua ei⁹ ſub capite meo ⁊ dexte/ra illi⁹ amplexabit me. Legēs aūt euāgeliuz vtit ſe ad aquilo/nem q̄ eſt plaga frigida ⁊ tenebroſa. ſcans maliciā diaboli te/nebroſā ⁊ frigidaz. Contra illam ergo predicator diſponit̄ vt tenebras fugat ⁊ frigus arceat charitate chriſti. q. d. Surge aquilo et veni auſter. Et faciet tres cruces. pmo in libro. ſcdo in fronte. tertio in pectore. vt nōt archi. de pſe. in. c. apoſtolica Jn libro crucifixū predico. Jn fronte crucifixum non erubeſ/co. Jn pectore crucifixum credo. Et omnes ſtamus dum

legitur euãgelium. Eſdre. vi. Cum abſoluiſſet id eſt legiſſet et
aperuiſſet legem. omnes recti ſteterũt. Et hoc in reuerentiaꝫ il
lorum ſãctorum verboꝝ Sunt enim hec uerba reliquie ſancte
Mathei. vij. Nolite ſctm̃ dare canibus id eſt verba dei. Per
ea enim ſepe miracula fiunt. qꝛ ceci ſpiritualiter vidẽt. leproſi
in anima immũdant. et mortui peccatꝭ ſuſcitant. Verba euãge
lij etiam vere fluxerũt de ore et corde xp̃i. ⁊ ſic ſũt facta ꝑ con-
tactũ ſanctiſſime carnis eius Et capita nudamus in ſignum ꝙ
nobis nuda dicat ueritas Et dicto euãgelio. oſculatur liber ap
tus a ſacerdote. a ceteris autẽ liber clauſus oſculatur Luce. vij.
Vobis aũt datum eſt noſſe miſterium. ceteris aũt in parabol.
Et lector euangelij oſculans ipſum. debet cogitare quaſi oſcu-
letur dulciſſimum pectus ieſu ex quo melliflua verba illa euã
gelica profluxerunt. Et aſtantes omnes muniũt ſe ſigno cru-
cis. ne volucres celi id eſt dyaboli auferant ſemẽ verbi dei euã-
gelij lecti. Credo Credo ſignificat predicatiõem
apoſtolorum Nam dominus miſit illos binos et binos ad
predicandum fidem catholicam ꝑ totum mundum. et ergo ſa
cerdos tanquam chriſtus incipit. ⁊ chorus ꝓſequitur.

Credo in vnum deum Patrem omnipotentem facto-
rem celi et terre Viſibilium omnium ⁊ inuiſibiliuꝫ Et
in vnum dominum Jeſum xp̃m filium dei vnigenitum. ⁊ ex pa
tre natum ante omnia ſecula Deum de deo. lumen de lumine
deum verum de deo vero Genitum non factum conſubſtantia-
lem patri. per quem omnia facta ſunt Qui propter nos homi-
nes et propter noſtram ſalutem deſcendit de celis Et incarnatꝰ
eſt de ſpiritu ſancto ex Maria virgine Et homo factus eſt Cru
cifixus etiam pro nobis ſub pontio pylato paſſus et ſepultus
Et reſurrexit tercia die ſꝫm ſcripturas Et aſcendit in celum ſe-
det ad dexteram patris Et iterum venturus eſt cum gloria iu-
dicare viuos et mortuos Cuius regni non erit finis Et in ſpi-
ritum ſanctum dominum et viuificantem Qui ex patre filioqꝫ
procedit Qui cum patre et filio ſimul adoratur et cõglorificat
Qui locutus eſt per ꝓphtas Et vnam ſanctam catholicam et
apoſtolicam eccl'aꝫ Confiteor vnum baptiſma in remiſſioneꝫ

peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitaꝫ
venturi ſeculi. Amen.

HHic vertit ſe preſbiter ad populum dicens.
Dominus vobiſcum. Et ſignificat ꝙ Jheſus in die
palmarum vertebat faciem ſuam vt iret in hieruſalem ſuſtinē
mortem pro nobis. Et quia ſuſcitauit lazarū. turbe occurrerūt
ei cum ramis palmarum clamantes oſanna ⁊c. Et inſidens
aſello. videns ciuitatem fleuit ſuper illam. intantuꝫ ꝙ intumu-
it facies eius a multitudine ſingultuum pectoris eius. pro qui-
bus ad plenum verba non potuit formare. et ideo imperfecte
dixit. quia ſi cognouiſſes et tu. Conſidera igitur oculis mentis
Jheſum flentem ⁊ ne auertas faciem tuam a ſingultu domini
tui. ſed reſpice in faciem chriſti tui. Et ſic deuotione afficieris ſi
attente eius perſpexeris lachrymas pro te effuſas.

OOffertorium eſt canticum laudis. ⁊ ſignificat ꝙ cum laude
⁊ canticis ⁊ floribus et palmis eum flentem receperunt ac mu
nia laudis ei obtulerunt in die palmarum.

Lotio ſecunda extremitatum digitorum vt amplius
mundatus offerat ſacrificium mundiſſimum dicēs. Amplius
laua me ab iniquitate mea. ⁊c̄ Et poteſt hic notari lotio pedū
quando Jheſus in cena precinctus lintheo inſtar ſerui omniū
lauit diſcipulorum pedes lutoſos. ⁊ coram proditore ſuo Ju-
da genua flexit procumbēs ante maledictos pedes veloces ad
effundendum ad ſanguinem ſuum. quos ſāctiſſimis manibus
ſuis attractare lauare extergere ⁊ oſculari ore ſuo ſanctiſſimo
voluit. Hec cogitabis lauando extremitates digitoꝝ dicēdo
Amplius laua me ſanguine tuo ſicut puer in baptiſmo āplius
ꝙ̄ petere valeam Et poſt oſculatur altare in ſignum ꝙ chriſtꝰ
oſculatus eſt pedes diſcipulorum poſt eoꝝ lotionem. Hac
igitur lotione purgatus procedas ad medium altaris cogitās
ꝙ chriſtus in cena dixit. Joannes duodecimo. Nūc anima
mea turbata eſt. ⁊ quid dicam. Pater ſanctifica me ex hac ho-
ra. clarifica nomen tuum cui te conformabis. Idem affec-
tans dicens. In nomine patris et filij et ſpiritusſancti amen.

faciendo crucem ſuper oblata. Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. &c. Calicem ſalutaris accipiam et nomen domini inuocabo. Laudans inuoca dominum &c. Cogita quanto deſiderio chriſtus deſiderauit manducare hoc paſcha in vltima cena cum diſcipulis ſuis antequam pateretur. Eleuato igitur calice parum ſuſcipiens deuote affectans humili corde pronus genubus parum flexis vt ille digniſſimus dignetur aſpicere, dicens. In ſpiritu humilitatis recede cito ab humilitate tua et offer in humilitate chriſti. in qua ille dignatus eſt venire in hunc mundum. et fieri obprobrium hominum. Cum ſubmittis. et in animo contrito reuolue in mente illum contritum animum et offer pio patri quem vnigenitus eius habuit. cum duris clauis confoderetur et in cruce extenderetur. ſuſcipiamur domine a te. et ſumuntur ex Daniele tertio vbi hec verba pueri in camino ignis dixerunt In ſignum quod ſacerdos hec verba in camino ignis deuotionis et contriti cordis debet dicere et ſic fiat ſacrificium noſtrum. Sacrificium enim offertur in recordationem paſſionis domini quod pro peccatis noſtris oblatum eſt. Unde recognoſcimus peccatum noſtrum in ſpiritu humilitatis et in animo contrito. Sacrificium enim deo ſpiritus contribulatus cor contritum et humiliatum deus non deſpicies. vt a te ſuſcipiatur hodie ſicut ſuſcepiſti eius felicem animam cum commendaret eam tibi in morte. et placeat tibi domine deus. ſicut tibi placuit mors eius precioſa

Deponet cum pathena panem de calice et ponet ſuper corporale Tunc deuote ſe inclinans iunctis ante pectus manibus dicit Suſcipe ſancta trinitas hanc oblationem. quam tibi offerimus in memoriam paſſionis. reſurrectionis et aſcenſionis domini noſtri Jheſu chriſti. et in honore ſanctiſſime dei genitricis Marie et omnium ſanctorum quorum hodie memoriam agimus vt illis proficiat ad honorem nobis autem ad ſalutem et vt illi pro nobis intercedere dignentur in celis. quorum memoriam facimus in terris. Hanc orationem legit ſacerdos in ſimilitudinem chriſti. qui longam orationem ante

105

ſuam paſſionem in vltima cena poſt lotionem pedum diſcipu
lorum et poſt communicationem corporis ſui ꝓ diſcipulis ſu-
is premiſit. dum ait. Non rogo vt tollas eos de mūdo ſed vt
ſerues eos a malo. ⁊c. Joannis. xvij. Veni inuiſibilis ſanctifica
tor omnipotens eterne deus. ⁊ bene   dic hoc ſacrificium no-
mini tuo preparatum. per chriſtum dominum noſtrum. Cogita
ꝙ chriſtus ſubleuatis oculis in celum ait. pater veīt hora. cla-
rifica filium tuum vt filius tuus clarificat te Cum hec dixiſſ
ieſus. turbatus eſt ſpiritu ⁊ dixit Amē dico vobis. quia vnus
veſtrum me traditurus eſt hac nocte in manus peccatorum et
dixit iude Jeſus. quod facis fac citius. et exiuit continuo ſcili-
cet ſecrete ad iudeos vt traderet eis ieſum quem feria quarta
eis vendiderat Conuertens ſe ſacerdos ad populum triſtis
dicens ſubmiſſa voce Orate pro me fratres ⁊c

Sequuntur ſecreta

Et ſignificat ſecretum conſilium quod iudas habuit cum
iudeis vt eis Jeſum traderet. ⁊ habuerūt tria conſilia de eiꝰ
morte ſcꝫ dominica in paſſione et in ſabato ante palmarum et
feria quarta cum iudas vendidit eis dominum. Et concludū
tur ſecreta alta voce ſcꝫ per dominum noſtrum. ⁊c. quia cum
Judas exiſſet dicit ieſus. Nunc clarificatus eſt filius homīs
et continuo clarificabit eum pater Et ſacerdos exaltat vocem
et multo ſolemnius cantat aut legit ꝙ in tota miſſa vnq̄ fecit
et dicit. per omnia ſecula ſeculorum. Et ꝓcedit ad prefationē
et ſignificatur per prefationem ille longus dulciſſimus ſermo
quem in cena fecerat quem conſcripſit Joannes euangeliſta
Joannis. xiiij. ⁊ xv Et nota ꝙ in capite prefationis depingū
tur iſte due littere v et d. connexe cum cruce in medio ⁊ ꝓ vere
dignum Vnde. v. inferius eſt clauſa et ſuperius aperta habēs
initium linea longiori ſignificans humanitatem chriſti. que in
virgine principium habuit ſed fine carebit. d. deitatem ſignifi-
cat circulariter clauſa. que nec initium nec finem habet Tractꝰ
in medio vtramqꝫ copulans ſignum crucis efficit.
Humanum genus. v. deſignat d. deitatem. Stans crux in me
dio federat iſta duo.

Hic teneat manus deprenſas donec dicat.

Per omnia ſecula ſeculorum. Dominus vobiſcum. Surſum corda. Gratias agamus domino deo noſtro. Vere dignuꝫ et iuſtum eſt equum ꝛ ſalutare. Nos tibi ſemper et vbiqꝫ gracias agere domine deus ſancte pater omnipotnes eterne deus per chriſtum dominuꝫ nr̄m. Per quem maieſtatem tuam laudant angeli adorāt dominatiōes. tremūt poteſtates. Coraꝫ quibus alia tremūt ſcꝫ tremore reuerentiali cognoſcētes ſuam poteſtatem nihil eſſe reſpectu diuine maieſtatis que in hoc ſacramento continetur. Columne celi contremiſcunt et pauent ad nutum eius. ꝛ ergo timeat dominum omnis terra. ſacramētum euchariſtie eſt omni veneratione tremendum in quo oſtēduntur ea que in cruce chriſtꝰ perfecit. vbi terra tremuit. ꝛ ſol obſcuratus eſt. Celi celorumqꝫ virtutes ac beata ſeraphin ſocia exultatione cōcelebrant. Cū quibꝰ ꝛ nr̄as voces vt admitti iubeas deprecamur ſupplici confeſſione dicentes.

Sanctus. ſanctus. ſanctus. Hic hymnus angelorū habetur. Eſaie. vi. Apocalipſis. iiij. Et eſt laus ſeu iubilus perfectorum qui in hoc ipſo quodam modo admittunt ad concētum angelorum. Et ergo cantatur quando ſacerdos eſt in maiore mentis eleuatione ad deum. quaſi iam vltra homines angelis ſociatus. et ergo ante dixit. ꝛ ideo cuꝫ angelis ꝛ archāgelis. ꝛc̄. Nota Sixtus martyr ꝛ papa octauus a beato Petro conſtituit. vt infra actionem ſacerdos incipiens populus hymnuꝫ decantaret videlicet. Sanctus. ſanctus. ſāctus. ꝛc̄. Sanctus. ſcꝫ antiqua caro. Sanctus. ſcꝫ noua anima. Sanctus. ſcꝫ deitas. hec enim tria ſūt mundiſſima. in Iheſu Et his tribus ſanctis hoc ſacramentum conficitur a ſpiritu ſancto Dominus deus ſabaoth. exercituū ſcꝫ angelorum ꝛ hominum ſignificat enim licentiam angelorum ꝛ ſanctoꝝ patꝝ in limbo detentorum appropinquante paſſione chriſti Pleni ſunt celi et terra gloria tua. Quia laudabilia ſunt et decora que fecit ſcꝫ celi et angeli in eo. ꝛ terra ꝛ omnia que in ea ſunt glorificant eum. qꝛ omnis creatura exprimit et extollit ſuo modo dignitatem ſui creatoris. vt dicitur in illo pſalmo. Laudate dominum de celis.

Oſanna in excelſis:

Hinc eſt cantus humanus quem cantabant pueri ramos palmarum in manibus habentes. ⁊ eſt hymnus hebreorum id eſt tranſeuntium. ⁊ ergo competit hominibꝰ ꝑfectis et iam in angelicam vitam quodam̄odo tranſformatis

Benedictus qui venit in nomine domini. Et fit ſignum crucis ad deſignandum ꝙ iſte qui venit cruce triumphauit. Oſanna id eſt obſecro saluifica populum tuum in excelſis id eſt in altiſſimis. quia non ſolum inſtaurauit ſalutem in terra. ſed etiam in celis ruinam angelorum. Iſto igitur hymno ſcꝫ ſanctus dicto. exierunt Iheſus et diſcipuli eius de domo refectorij in montem oliueti ⁊ ibi trans torrenteꝫ cedron cepit pauere ⁊ tedere ac meſtus eſſe ex forti imaginatione horrendiſſime paſſionis ſue inſtantis dicens. Triſtis eſt anima mea vſqꝫ ad mortem. Hic cogitemus attentius qualis fuit ille timor chriſti. quem tamen ſponte aſſumpſit ⁊ tamen cū deſiderio hoc paſcha amariſſime paſſiōis māducare deſiderauit. ⁊ exultauit vt gigas ad currendam viam paſſionis. Quia factꝰ eſt in agonia prolixius orabat ⁊ factus eſt ſudor eius tanq̄ gutte sanguinis decurrentis in terraꝫ ⁊ calore nimij et exceſſiui amoris expellentis timorem. Sanguis eius qui eſt fidelis amicus nature ad ſubueniendum nobis membris chriſti infirmis veneno ſerpentis intoxicatis pronus effluxit quaſi neſciens expectare quouſqꝫ vi expelleretur. Eya o dulciſſime Iheſu quāto dilectionis ardore me dilexiſti pro quo contra naturam ex ardenti paciendi deſiderio calidum ſanguinem vſqꝫ ad terram ꝓfluentē ſudaſti et tūc tuū corpus tanto viſum eſt timore concuſſum vt angelus de celo apparuit te confortans. Anguſtias quidem cordis tui ſudor ille indicabit ſanguineus. Animaduerte igitur o ſacerdos quanta puritate tremore ⁊ reuerentia ad illud ſacramentum accedas ad quod chriſtus acceſſiturus quando pati

volnit ſanguineum ſudorem ſudauit. In quo fuit mirabiliter et ineffabiliter ipſe ſacerdos ⁊ ſacrificium.

Hic incipit Canon.

Canon. id eſt regula. qnia ſignificat chriſti paſſionem que eſt tanq̃ regula in iſto toto officio.

Item omnia verba canonis cum deuotione ⁊ ſilentio quaſi cum deo loquēs recitando exprimat. Dicit Innocentius. ꝙ in canone aliud verba aliud ſigna ⁊ geſtus p̄tendunt. qꝛ verba principaliter pertinent ad euchariſtiam ꝯſecrandam. Signa vero principaliter pertinent ad hiſtoriam dominice paſſionis recolendam. Et ſic per ſigna crucis ordinē tormenti dominice paſſionis recolimus vt patebit in proſecutione Auguſtinus. quarto. de trinitate nostrum ſacrificium eſt ſacramentum oblationis Iheſu in cruce Et ergo etiam incipit a littera thau. T ſic formata. que ſui forma ſignum crucis oſtendit ſuper quam figuram Moyſes in deſerto ſerpētem eneum q̄ figura Chriſti fuit erexit Vt dicātur enī ſecreta. verba enim que in canone dicuntur ſecretiſſima habēt virtutem ſcʒ cōmutandi ea que ſunt diſtantia in infinitum. tam enim occultam habēt vim verba canonis ꝙ etiam angeli de eorum virtute mirant. et ideo ſummus ſacerdos in lege ſolus tanq̃ in locum ſecretiſſimum intrauit in ſancta ſanctorum ⁊ in feruore dei cū igne et thimate et ſanguine. ⁊ ſic ſacerdos euangelicꝰ celatur cortocūs in laterbus altaris ne impedeatur a ſecreto ſuo ⁊ vt ſic ſolꝰ et maxime eleuatus in deum feruore charitatis cū memoria ſāguis chriſti fuſi in montem oliueti. Et in ſignum ꝙ Ideſus procidens ad terram in faciem ſuam in monte oliueti orans. Pater ſi poſſibile. ⁊c̄. Ipſe ſacerdos pauens ⁊ tremens inclinat ſe humiliter orans dicens.

Te igitur clementiſſime pater per Iheſum chriſtū filiū tuum dominum noſtrum ſupplices rogamus ac petimus vti accepta habeas et benedicas Hec dona. Hec prima crux ſignificat ꝙ

chriſtus fuit traditus ad mortem Primo a patre ſuo ex nimio amore ad nos. Gregorius. O mira circa nos tue pietatis dignatio. o ineffabilis dilectio charitatis vt ſeruū redimeres filiū tradidiſti. Hec munera. Hec crux ſecunda ſignificat ꝙ traditus fuit a ſeipſo. quia proceſſit obuiam eis ad eum capiendum veniētibus ⁊ ait. Quem queritis Et reſponderūt Jheſum nazarenum. Ecce ſuper te ſampſon philiſtiim. ſed exterruit eos dicens. Ego ſum. Iteruꝫ interrogauit eos dicēs Quē queritis. Ego ſum. ſi ergo me queritis ſinite hos abire. Bernhardus. O bone Jheſu ſi me non plus dilexiſſes ꝙ̄ te. non dediſſes te pro me. Maiorem charitatem nemo habet ꝙ̄ vt aīaꝫ ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Sed o Jheſu tu maiorē charitatem habuiſti. poſuiſti enim animam tuam ꝓ inimicis tuis

Hec ſancta ſacrificia illibata. Hec tercia crux ſignificat ꝙ etiam fuit traditus a diſcipulo ſuo iuda fraudulenter oſcl'o. O bone Jheſu. os tuum in quo dolus non eſt inuentus ori qđ abūndauit malitia ⁊ nequitia dulciter et amicabiliter applicuiſti. O innocens agne quid tibi. ⁊ lupo illi. ſed hoc feciſti vt prauitatem cordis illius emollires. O Jheſu ꝓſtrauerunt igitur te crudeles ⁊ furioſi iudei in terram ⁊ duriſſime percuſſerunt collum tuum. ⁊ manus tuas inuicem dire funibus ligabant. ⁊ tanꝙ̄ furioſi. ⁊ rapidi lupi in te agnum ſeuiebāt. tu vero tanꝙ̄ agnus innocens te turpiter ligari permiſiſti. Quis igitur audiet ſine gemitu qualiter in illa hora horridas iniecerunt manus. O bone. Et innocentes manus tuas vinculo cōſtringentes. te agnum manſuetiſſimum nihil obloquentem. Unde inſtar latronis contumelioſe te cum fune contraxerunt. Tu vō non ceſſaſti ſuper inimicos tuos fauū diſtillare dulcedinis tue Nam malcho aurem a Petro amputatam reſtituiſti. et ignominioſe ac violenter ad domum anne ductus es. ⁊ ab eodem examinatus et alapa dire percuſſus.

In primis que tibi offerimus pro eccleſia tua ſancta catholica. quam pacificare. cuſtodire, adunare. et regere di-

gneris toto orbe terrarum vna cum famulo tuo papa noſtro .N.⁊ antiſtite. N.⁊ rege. N.⁊ omnibus orthodoxis atqꝫ catholice ⁊ apoſtolice fidei cultoribus. Memento domine famulorum famularumqꝫ tuarum. Hic age memoriam. ſcilicet tui ipſius conſanguineorum parentum ſpiritualium et carnaliuꝫ benefactorum inimicorum. ⁊ eoruꝫ qui tibi ſe commendarūt pro filijs confeſſionis. ⁊ pro quibus orare teneris. Olim ſolus pontifex intrauit in ſancta ſanctorum orans pro ſe ⁊ domo ſua ⁊ pro vniuerſo cetu filiorum iſrahel. Leuitici. xvi. Ante primi memoriam potes cogitare primum articulum paſſionis chriſti in domo cayphe. ꝙ ibidem ductus ligatus a multis falſis teſtibus accuſatus. ⁊ vt agnus innocens coram tondente ſe tanq̃ reus omnium peccatorum noſtrorum que ſponte ſupra ſe ſūpſit obmutuit. Et adiuratus a Caypha ſtridente ⁊ fremente reſpondit. Amodo videbitis filium hominis ⁊c̄. Tunc omnes circumſtantes in eum irruebant dicentes. Reus eſt mortis. Circa ſecundi memoriam ſcilicet genitiuorum. nota ꝙ alij expuerunt in faciē ⁊ in os eius. adeo ꝙ nō erat ei aſpectus ꝓpt abūdantiam ſputorum. quam faciem angeli deſiderant conſpicere Et conuerſus Jheſus reſpexit Petrum penitentiam ei infundens qui eum ter negauit. Roges deum vt te illo reſpectu aſpicere dignetur. ⁊ inſtar Petri deplange peccata qui dominū tuū ſepe negaſti. Ante memoriam datiuoruꝫ nota. ꝙ aliqui euellebant barbam ⁊ crines capitis eius. Eſa. v. Corpus meum dedi percucientibus. ⁊ genas meas vellentibus. Ante memoriam accuſatiuorum. nota ꝙ aliqui percuſſerunt eum cum palmis in facie. Alij dederunt ei collaphas. ſic ꝙ ex talibus verberibus facies eius intumuit. Unde fere tota nocte ad colūnaꝫ ligatus obmutuit. tanq̃ agnus innocens. Ante memoriam vocatiuorum nota. ꝙ tam amabilis fulgor egredicbatur de oculis eius. ꝙ eum videntes in faciem. conceptam maliciam in animo non potuerunt ad libitum conſummare ſm̄ Hieronimum Ideo velauerunt faciem eius. percucientes caput eius dicentes. Prophetiſa nobis chriſte quis eſt qui te percuſſit.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - Uniw. im. A. Mickiewicza - w Poznaniu

Et omnium circũſtantium quorum fides tibi cognita eſt et
nota deuotio pro quibus tibi offerimus · vel qui tibi offerunt
hoc ſacrificinm laudis pro ſe ſuiſqꝫ omnibus pro redemptiõe
animaꝝ ſnarum pro ſpe ſalutis ⁊ incolumitatis ſue tibiqꝫ red
dunt vota ſua eterno deo viuo et vero.

Cõmunicantes

Hic orat ſacerdos pro illis quorum memoriam habuit an-
te. Unde notandum ꝙ ſacerdos legalis intrans ſanctum ſãc
torum. erat indutus ſuper humerali ꝙ in vtroqꝫ humero ha-
bebat vnum magnum ⁊ precioſum lapidem onichinuꝫ ⁊ in
cingulo erant ſculpta ſex nomina filiorum iſrahel. que ſimlˀ ſũt
duodecim. quia ipſe ſacerdos totum portabat onus populi in
humeris ſuis. Leui. xi. Hoſtia ꝓ pctõ data ẽ vob̃ vt portetis
iniquitatem multitudinis ⁊ rogetis pro ea in conſpectu domi-
ni. Similiter erat indutus alia veſte que dicitur rationale. et
in illa circa pectus erant duodecim lapides precioſi. et in quo
libet eorum erat ſculptum vnum nomem duodecim filiorum
iſrael. qꝛ ſacerdos ille habuit omnem populum in pectore iu-
gis meditationis. Et ſic anxiatꝰ onere peccatoꝝ ſui et totiꝰ po-
puli precabatur deum vt ſaltem meritis patriarcharum duode
cim diguaretur populo propiciari. Deutro. ix. Sic etiam ſacer-
dos euangelicus in ſancto ſanctorum eleuat hic humeros ſu-
os quibus. impoſitum eſt totum onus populi· pro q̃ ex nimia
auxietate ſpiritus precatur dominum. vt ſaltem meritis patri-
archarum ſcilicet duodecim apoſtolorum quoruꝫ nomina hic
recitat. ⁊c̃. Siˡiter habet in pectore iugis meditationis opꝰ po
puli ad orandum pro eo. et precipue pro illis quorum ſtipen-
dijs et elemoſinis ſuſtentatur et quorum memoriam ante ha-
buit Et hoc etiam meritis duodecim martirum. quorum etiã
nomina hic recitat. infula vero ꝙ̃ ſupra caput ponit. totum o-
nus populi ſupra caput agni q̃ tollit pctã mundi ſignificat.

Cõmunicautes ⁊ memoriam venerantes. Inˀprimis glorio
ſe ſemꝑ virginis Marie genitricis dei ⁊ domini noſtri Jheſu
chriſti. Sed ⁊ btõꝝ apłoꝝ ac martirũ tuoꝝ Petri Pauli An-

dree Jabobi Johannis Thome Jacobi Philippi Bartholo
mei Mathei Simonis ⁊ Thadei Lini Cleti Clement⁊ Sixti
Cornelij Cipriani Laurentij Criſogoni Johānis ⁊ Pauli Coſ
me ⁊ Damiani. ⁊ omnium ſanctorum tuorum. quorum merit
precibuſq꜑ cōcedas. vt in omnibus protectionis tue munia-
mur auxilio. per eundem chriſtum dominum noſtruꝫ. Cogita
ꝙ mane facto Jheſus dire vinctus ducitur de domo Caiphe ꝑ
plateas. ⁊ mater ſua vidit eum a diſcipulis derelictum et ꝯſpu
tum tanq̄ leproſum. ⁊ Jheſus reſpexit matrem. Cogita illuꝫ
mutuum reſpectum q̇d tūc mater potuit dicere ad filium ⁊ cu
ius cordis erat tu ipſe cogita. qꝛ hoc nimis lōguꝫ eſſet dicere a-
nime deuote. Sic enim preſētabat Pylato ⁊ ſtetit coraꝫ eo di-
miſſo capite ⁊ pacientiſſimo corde. Et ſteterūt iudei ꝯ̄ euꝫ tan-
q̄ gigantes. ⁊ terribilibus oculis eū intuebantur. Accuſantes
eum de tribus. ſcꝫ ꝙ cōuertit populum. ⁊ filium dei ſe fecit. Se
cūdo ꝙ tributum ceſari dari prohibuit. Tercio ꝙ regem ſe di
xit. Sed eccleſia in perſona chriſti querit in offitio diei paraſce
ues contra hec tria cantans tribus vicibus. Popule meꝰ quid
feci tibi responde mihi. ⁊c̄. Aut in quo moleſtus fui tibi. ⁊c. Et
ducitur a Pylato ad Herodem dimiſſo vultu et verecūdo et
nudibus pedibus incedens cum magna feſtinatione et omni-
um clamore conuitia audiens. Et mater eius cū indicibili do-
lore eū ſequitur a longe. Et coram herode tanq̄ agnus man-
ſuetiſſimus non aperiens os ſuum ad multa ab eo interrogata
inclinato capite ſtetit. Et herodes iheſum illuſum ⁊ indutum
alba veſte et longa. tanq̄ ſtultum ad pylatum remiſit. ⁊ prop
ter longitudinem illius veſtis et propter impetum iudeoꝝ cre
ditur ſepius corruiſſe in via. Quod ſignatur per humilem ca-
pitis inclinationem et baſſam tocius corporis ſacerdotis dep̄ſ-
ſionem dum loquens legitur oratio. Hanc igitur oblationem
ſeruitutis noſtre ſed ⁊ cuncte familie tue queſumus domine vt
placatus accipias dieſq꜑ noſtros in tua pace diſponas. atq꜑ ab
eterna damnatione nos eripi. ⁊ in electorum tuoꝝ iubeas gre
ge numerari. per chriſtum dominum noſtrum.

Confirma me domine rex iſrahel. ⁊ reſpice in hac hora ad o
pera manuũ tuaꝝ vt ſicut ꝓmiſiſti hieruſalem ciuitatem tuã
erigas. Et hoc ꝙ cogito perficiam per te. Confirma me domi
ne in hac hora. Quam oblationem tu deus in omnibus que-
ſumus domine bene dictam.

Hec crux ſignificare poteſt ꝙ iudei innocentem chriſtum
clamabant. Tolli ⁊ crucifigi. ⁊ maleficum ⁊ maledictum bar
rabam dimitti. Aſſcri ptam.

Hec crux notat chriſtum traditū militibus ad flagellan-
dum. qui nudauerũt eum coram tota coborte hominum vtri-
uſqꝫ ſexus. Et nota hic verecundiam quam ſuſtinuit pijſſim⁹
ac verecundiſſimus Jheſus. Et eum immaniſſime flagellis ce
ciderunt. ⁊ vſqꝫ ad coſtas verberibus laceratus. ſic ꝙ a verti
ce capitis vſqꝫ ad plantam pedum non fuit in eo. ſanitas quo
uſqꝫ tam tortorib⁹ ꝙ̃ inſpectorib⁹ fatigatis iubetur ſolui. Hic
inſpice eum ſic nudum vndiqꝫ ſanguine cruentatum ſolutũ co
ram multitudine ſtantem. Ratam rationabilem acceptabi
lẽqꝫ facere digneris. Hic nota ꝙ induerunt eum veſtem lace-
ratam purpuream deriſoriam tanꝗ̃ regnare volentē. vt nob
cor pus. Hic nota ꝙ capiti eius coronam ſpineam vſqꝫ ad
cerebrum violenter impreſſerunt. vt ſanguis eius ex capite co-
pioſe defluens frontem genas et collū rubricaret ⁊ pluſꝗ̃ mil
le puncturis vulnerauerũt. ⁊ ſan guis fiat. Nota hic ꝙ de
derunt ei arundinem in manu dextera ad modum ſceptri rega-
lis flectentes deriſorie genua coram eo dicentes. Aue rex iude-
orum dantes ei alapas ⁊ expuentes in faciem eius ⁊ arundie
caput eius percuſſerunt vt ſpine eius fortius intrarēt. dilectiſſi
mi filij tui domini noſtri iheſu chriſti. Hic erige manus tu
as ex intima deuotione cum ſuſpirio in celum. quaſi diceres. O
dulciſſime pater non dedigneris ꝙ ego pauper ⁊ inimicus au-
ſus ſum tam magnifica poſtulare. q̄ ſi rogarē a te celum ⁊ ter
rã modicum eſſet. ſed poſtulare a te corpus ⁊ ſanguinē filij tui
vnigeniti vt ſub tã immũdis manibus crearetur quis non cõ-
tremiſceret Vñ iſtud ſacramentũ eſt q̈dãmodo ꝑcipuũ iudiciũ

diuine dilectionis ad hominē. nihil enim minus videtur deus facere in eo ꝙ quotidie dignatur deſcendere de celo ſuper altare. ꝙ̄ cum de celo deſcendens naturā humanam homo factus aſſumpſit. Unde in iſto altari angeli et archangeli miniſtrant. throni celeſtes ſedilia preparant Seraphin pannum ſupponunt. Cherubin verſus propiciatorium facies inflectunt. vbi principatus et poteſtas ſic ſeruiunt. vt principes tenebrarum remoueantur.

Qui pridie ꝙ̄ pateretur accepit panem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas. Cogita hic O pie pater recordare timoris doloris et anguſtie. quam ſuum dulciſſimum cor tunc ſētit Et eleuatis oculis ad te deum patrem ſuum omnipotentem tibi gratias agens. bene dixit. fregit. dedit diſcipulis ſuis dicens. Accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc eſt enim corpus meum. Hec crux iam facta notat ꝙ pylatus Jheſum ſic indutum veſte purpurea. flagellatum. ſpinis coronatum. arūdinem in dextera tenentem. funem vero in brachio quo prius ad columnam ligatus. facie in terra dimiſſa ⁊ ſanguine ꝑ oculos genas nares et collum copioſe decurrente ſic deformatum omni populo oſtendit et clamans. Ecce homo. Et iteꝝ. Ecce rex veſter. Quam quidem obprobrioſam oſtenſionem repetit ſacerdos in eleuatione corporis chriſti oſtendens eum omni populo. ⁊ ſicut illi voce clamabant canina. Tolle tolle crucifige eum. ſic nos ecōtra videntes cum ſuſpirio dicimus eum ſalutantes. Aue ſalus mūdi. ⁊c. Et iā cogitemꝰ in nobis O bōe Jheſu. intime te deprecor. vt illam miſerabilem vultꝰ tui fōrꝫ cordi meo ꝑſpicaciter imprimas ⁊ ardenter infigas. q̄lez viſes in illa hora habuiſſe. quādo velut abhominabilis leproſus omnibus fuiſti oſtenſus. Hora eleuationis venerabilis ſacramenti nola pulſatur. quia in lege leuite tempore ſacrificij tubis clangebant. Et ſic etiam laudamus eum in cimbalis. Et etiaꝫ vt populus prepet ſe ad deuotionem ⁊ orationem. Candele ⁊ faces accenduntur. Quia corda fidelium circūſtantium accendi debēt deuotius ⁊ inflāmari feruentius. Unde ſctūs Gregꝰ.

dicit q̄ in inſtanti prolationis verborum horum. hoc corpus meum. celi aperiuntur celeſtium curie adueniunt cum verbo dei incarnato ad vocem ſacerdotis O ſacerdotes quali honore honorati. quaſi menſa cibamini ⁊ potamini. quam angeli videntes horreſcunt ⁊ neq̄ ſine timore reſpicere audent. Et dicet ſacerdos verba conſecrationis cum intentione conficiendi in perſona chriſti. ⁊ ſic chriſtus in perſona ſacerdotis conficit In ſignum q̄ vnum ſunt chriſtus et ſacerdos. quia dicitur hoc eſt corpus meum. Simili modo poſtq̄ cenatum eſt. accipiens hunc preclarum calicem in ſanctas ac venerabiles manus ſuas item gratias agens bene dixit.

Hec crux notat q̄ Jheſus crucem ſuis in proprijs humeris portauit. poſteriorem vero eius partem traijciens curuatus cruentatus cum magna confuſione factus obprobrium hominum. Et tamen exultauit in ſpiritu vt gigas ad currendam viam ad montem caluarie. Et ibidem coram tota multitudine nudatus. quia veſtem eius in vulneribus coagulatam violenter extraxerunt. adeo dire. q̄ omnia vulnera eius denuo aperta erant. ex quibus ſanguis eius copioſiſſime effluxit. Et illa extractio veſtis in vulneribus indurata erat ei maior pena q̄ vnq̄ ante ſuſtinuit. Conſidera et vide eum mentetenus ſic ſtantē coram tota multitudine hominum vtriuſq̄ ſexus vulneratum et cruentantem. Nec permittebatur Maria mater eius appropinquare ſibi ante crucis erectionem. ne aliquam exhiberet ei humanitatem. Et nota q̄ cū violentia ſeū ſuper crucem in terram nudum deiecerunt. et ita atrociter eum extenderūt ſup terram. vt omnia oſſa eius dinumerari poterant. ⁊ manus eius ac pedes optuſis ⁊ groſſis clauis cruci affixerunt. et ſic crucem cū corpore erexerunt cū impetu ⁊ magna vi. ita q̄ oīa vulnera manuū et pedum dilacerabantur. et ſanguis copioſiſſime defluxit. Quanta igitur tunc paciebatur Jheſus ꝓ te deuota ꝑpendas anima. Dedit diſcipulis ſuis dicens. Accipite et bi-

biteex eo omnes. Hic eſt enim calix noui et eterni teſtamenti miſterium fidei qui ꝓ vobis ⁊ pro mltis effundet in remiſſionem peccatorum. Tunc eleuatur calix conſecratus. hec quocienſcūq; feceritis in meam memoriam facietis. Oratio meditanda tempore eleuationis ſanguinis. O alme ⁊ benigniſſime pater de ſanctuario tuo intuere hanc ſacratiſſimam hoſtiam q̄ꝑ immolo tibi pro peccatis noſtris. et eſto placabilis ſuper multitudine malicie noſtre. En vox ſanguinis fratris noſtri Jheſu chriſti clamantis de cruce ad te. Pater dimitte illis. quia neſciunt quid faciunt. Suſcipe eum pro remiſſione peccatorum noſtrorum. Clamat enim ſanguis chriſti non vindictam ſicut ſanguis abel ſed miſericordiam. Poſt eleuationem calicis adora ſanguinem cum inclinatione cogitans. O ammirabilis et innocens precioſe ſanguis miſerere nobis peccatoribus amore illius caritatiue effuſionis. qua pro nobis de beatiſſimis vulneribus effluxiſti. Et hoc obſerua quotienſcūq; diſcooperires calicem. Unde extenſis manibus legitur. Hec extenſio brachiorum crudelem ſignificat extenſionem brachiorum chriſti et tocius corporis tribus horis in cruce vinctꝫ. In medio duorum latronū. Mar xv. Et cum ſceleratis reputatus eſt. Et clauis manuum ⁊ pedum innitebatur totum pondus corporis ⁊ ſic dilacerabant ⁊ findebantur foramina manuum ⁊ pedum continue. Unde ſi vidiſſes eum tam miſerabiliter pendentem defeciſſet anima tua pre dolore. Unde ⁊ memores domine nos tui ſerui ſed ⁊ plebs tua ſancta eiuſdem chriſti filij tui domini dei noſtri tam beate paſſionis necnon ab inferis reſurrectiōis et eius qui ſedet in celis glorioſe aſcenſionis offerimus p̄clare maieſtati tue de tuis donis ac datis hoſtiam puram.

Hec crux notat chriſti crucifixi illuſionem a vulgaribꝰ clamātibus. Vach qui deſtruis templum ⁊ in triduo ⁊c̄. Et a principibus dicentibus. Si filius dei eſt deſcendat nunc de cruce. et a militibus offerentibus ei acetum. Jh̄s vero pro eiſdem orauit prē͛ ſuū lachrimis et clamore valido mixtꝫ ſanguīe ī genis eiꝰ dicēs. Pr̄ dimitte eis q꞉ neſciūt q̄d faciūt Et petas vt eādē

pro te ad patrem dirigat ſanguinolẽtis lachrimis. hoſtiam ſanctam. Hec crux ſignificat crucem exprobrationis facte ſibi a latrone ſiniſtro quem increpans alter dixit. Neqꝫ tu times deum. Hic homo iuſtus ē. ꝛ dixit. memẽto mei domine dum veneris in regnum tuum Cui chriſtus ait. Hodie mecum eris in paradiſo. Hunc latronem aſpſit chriſtus ſanguine ſuo de dextera manu ſua fluente ꝛ ſaltante ſꝫm Alexandrum de halis. et ſic mundauit eum. Roga eum vt ſic etiam te purget hoſtiam

immaculatam Hec crux ſignificat tormẽtuꝫ compaſſionis doloris matris. Cui dixit intime compatiẽs. Mulier ecce filiꝰ tuus. Deinde dicit diſcipulo. Ecce mater tua. Non dicit mater cariſſima ſed cõmuni nomine mulier. Credenduꝫ enim eſt ꝙ ſi dulciter matri locutus fuiſſet cor virginis per mediuꝫ crepuiſſet. dolores enim quos in partu nõ ſenſit iam ſuſtinet. Queſo igitur o miſericordiſſime Jheſu. me intuere frequenter illis pietatꝫ tue oculis. quibus matrem et diſcipuluꝫ reſpexiſti ſub cruce ſtantes et amare flentes quando altera alteri cõmendat̃ vltimum eis relinquens teſtamentum dicens. Ecce filius tuꝰ ꝛc̃. Panem ſanctum vite eterne.

Hec quarta crux eſt tormentum ſue a deo patre derelictiõis Cum dixit Heli heli lamazabathani. hoc eſt. Deus meus deꝰ meus vt quid dereliq́ſti me. Et ſenſualitas expoſita penis ꝛ cathatacte diuine influentie erãt ſuſpenſe. ſic ꝙ nõ redundabant in ſenſualitatẽ. ex cuius redundantia abſorptus fuiſſet omnis dolor in inferiori portione rationis. ſicut in martiribus factum eſſe legimus. quia quanto maior pena exterior eis infligebatur tanto magis illis affuit redundantia gaudij conſolatiõis. In Jheſu autem factum eſt miraculoſe vt non redundaret gaudium conſolationis diuine in ſenſualitatem. Et calicem ſalutis perpetue.

Hec quinta crux ſignificat quintum verbum quod Jheſꝰ in cruce locutꝰ eſt. ꝛ tormentum potationis aceti ꝛ fellis. dum vt preſciens potum amarum ſibi dandum petijt. dicens. Sitio. At illi dederunt ſibi acetum cum felle mixtum. Bernhardus. O bone Jheſu de cruce taces. coronam ſpineam ſuſtines pre ſiti clamas. Et quid ſitis bone Jheſu. Certe ſitis

noſtram ſalutem ⁊ redemptionez hominis. Adhuc durat iſta
ſitis. et vere ruſticus eſt. qui eam non extinguit.

Supra que.

¶ Dicetur hoc extenſis manibus ſuper menſam altaris ſu-
pra vtranq; partem oblate. Quia ſacerdos legalis offerens
hircum in ſancta ſanctorum pro peccatis populorum. poſita
vtraq; manu ſuper caput eius. confitebatur omnia pctā popu-
li iſrahel. qui imprecans capiti eius hirci emiſſarij. quem emit-
tit in deſerto Leuitici decimo ſexto. Qui portauit iniquitates
eorum. Sic ſacerdos euangelicus in ſancta ſanctorum ſcilicet
in altari ponit vtranq; manum ſuper hoſtiam. In ſignum q̧
ipſe ſccerdos offerens et populus. ſunt digni morte. ſed agnus
dei ſuſtinet mortem ꝓ eiſdem. ⁊ ſacerdos confitetur iniquita-
tes omnium ⁊ precipue miſſam audientium. ⁊ illorum quoꝝ
ante memoriam habuit. Ipſe enim eſt agnus qui tollit pecca-
ta mundi. Joannis ſecundo. quia omnes erant digni morte.
ſed filius dei offert ſe pro nobis omnibus ad mortem. Sicut
abel qui obtulit agnum. ita filius dei obtulit ſe agnum inno-
centem ex amore incōprehenſibili erga nos. ⁊ tali amore offert
ſeipſum quotidie pro nobis in altari. Et tali affectu a nobis de-
bet aſpici et ſuſcipi ac ſi iā in inſtanti primo fieret ⁊ ſic fuit im-
molatus vt abel Iſte enim agnus eſt qui occiſus eſt ab origine
mūdi. quia abel erat figura eius. Secūdo Jheſus fuit etiaz im-
molatus vt Iſaac a patre ſuo. Quia deus pater proprio filio
ſuo nō pepercit ſed pro nobis omnibus tradidit illum. ſm A-
poſtolum Tertio Jheſus ſacrifitio Melchiſedech. qui panem
et vinum obtulit per omnia aſſimilatus eſt. qui quotidie ſe of-
fert ſub ſpetie panis et vini pro nobis deo patri. Et ſic rogāte
ꝓ eis ſacerdote propitius erit dominus populo. ⁊ ergo dicitur
hic ſupra que propitio. Nota q̧ Jheſus dicitur ſacerdos ine-
ternum ſecundum ordinē melchiſedech. q2 ſicut ipſe in via ob-
tulit ſe ꝑ ineffabiles dolores in ara crucis ſupplicans ꝓ nobis
lachrimis et clamore valido. Sic ipſe quotidie ſe offert pr̄i pro
nobis in miſſa ſuper altare. non dolore. ſed amore. ⁊ ſic ipſe hic

dicitur angelus magni conſilij.per cuius manus petimus hec preferri tanq̄ per nuncium hirci emiſſarij in ſublime altare. et ſic offert ſeipſum in conſpectu diuine maieſtatis. Et ergo per crucem que ſequitur dum dicitur.Corpus. figuratur penultimū verbum qđ dixit in cruce ſcilicet.Conſummatum eſt.id eſt tibi patri offero totum opus obedientie ⁊ paſſiōis mee ꝓ ſalute generis humani et me ipſo. Supra que ꝓpitio ac ſereno vultu reſpicere digneris.⁊ accepta habere ſicuti accepta habere dignat⁹ es munera pueri tui iuſti abel.⁊ ſacrificium pr̄iarche noſtri abrahe.⁊ quod obtulit tibi ſummus ſacerdos tu⁹ Melchiſedech ſanctum ſacrificium immaculataꝫ hoſtiam.

Supplices.

Hic ſacerdos deuote ſe inclinat et orat cancellatis manibus ante pectus.Hic enim hircus emiſſarius emittebatur liber in deſertum per manum nūcij.id eſt angeli in celuꝫ.Et etiā inſtar aaron precatur ſuper cornua altaris innitens altari extēdens manus ſacerdos quaſi in ipſo facto dicat. Obſecramus te ſupplices per crucem et paſſionem.quam ſuſtinuiſti in cruce expanſis manibus. Et inclinatio deuota ſignificat ꝙ Jheſus morti appropinquans incepit deprimere oculos ⁊ palleſcere ⁊ nigreſcere nec hn̄s vbi caput ſuū miſerijs feſſum ⁊ ſpinea corona ⁊ ſanguine in criminibus capitis congelato grauatū inclinaret niſi ſuper pectus ſuum.offerens ſeipſum patri ꝓ peccatoribus. Supplices te rogamus omnipotens deus iube hec perferri per manus ſancti angeli tui in ſublime altare tuū in conſpectu diuine maieſtatis tue.vt q̊tquot ex hac altaris participatione ſcificant̄ ſuſcipe miſericordit̄ digner̄. Oſculare altare ad dexterā ptē ſacroſctīn̄ filij tui cor pus Hec crux fit in memoriā paſſionuꝫ ei⁹ quas paſſus eſt in toto corpore quaſi clamans illud ꝓphete.O vos omnes qui tranſitis per viam attendite et videte ſi eſt dolor meus ſicut dolor veſter.⁊ ergo ꝓtulit ſextum verbum. Conſummatum eſt.id eſt tibi patri offero totum corp⁹ obedientie et paſſiōis mee ꝓ ſalute generis hūani et hoc eſt faſciculus mirre dilecti mei inter vbera mea commorabitur. Et ſangui nem ſumpſerimus. Hec ſecunda crux que dicitur ſuper ſanguineꝫ.notat ſanguinem effuſū ⁊

corpus torridum relictum vt dicit Gregorius Cuius corpus
ſanctiſſimum in ara crucis torridum· ꝛ ſic inclinato capite cla-
mans voce magna ꝛ raucha lachrimando ꝓtulit ſeptimuꝫ v-
bum. ſcilicet Pater in manus tuas commendo ſpiritũ meum
et hoc dicens exſpirauit. Hic in time ꝓpende quantam ſuſtinu
it penam dum nobiliſſima anima eius a ſuo amantiſſimo atqꝫ
tenerrimo corpore ſeparabatur. Omni bene dictione ce-
leſti et gratia repleamur per eundem chriſtum dominuꝫ noſtrũ·
Tertia vero crux que fit ſuper illo verbo benedictiõe
et facit in faciem ſuam ſacerdos. notare poteſt titulum ſcriptũ
ſuper caput Jheſu. Jheſus nazarenus rex iudeorum. hũc titu
lum triumphaleꝫ dyabulus maxime ꝑhorreſcit. ergo munim'
nos ea in facie contra dyabolum. Memento etiam domine
famulorum famularumqꝫ tuarum qui nos preceſſerunt cum
ſigno fidei ꝛ dormiunt in ſomno pacis. Memoria mortu-
orum genitiui id eſt parentum et conſanguineorum. Datiui
quorum ſtipendijs viuis· Accuſatiui id eſt inimicorum Vo-
catiui id eſt illorum pro quibus rogatus es Ablatiui pro om-
nibus fidelibus defunctis. Etiam pro illis qui tibi confeſſi ſũt
Hic fit ſilentium et ſignificat chriſtum mortuum in cruce pen-
dentem. ſed eius anima ad limbum deſcendit patrum. et ergo
rogamus vt nunc dignetur deſcendere ad purgatorium inde a-
nimas liberando. ſicut tunc animas de limbo liberauit dicens
Ipſis domine et omnibus in chriſto qui-
eſcentibus locum refrigerij lucis et pacis vt indulgeas depre-
camur per eundem chriſtum dominum noſtrum.
Tunde pectus cum exaltatione vocis ꝛ ſuſpirio dicendo No
bis. Et ſignificat ꝙ centurio et iudei plurimi percuciẽtes
pectora ſua timuerunt valde. audientes ꝙ moriens clamauit.
et videntes ꝙ ex latere domini perforata a longino cuꝫ lancea
ſanguis et aqua effluxerunt miraculoſe. ꝙ ſol obſcuratus eſt
a ſexta hora vſqꝫ ad nonam. Qꝫ terra mota eſt et tremuit. Qꝫ
velum templi ſciſſum eſt. ꝛc. Petre ſciſſe ſunt ex motu terre.
Quibus ſacerdos ſe conformans recognoſcit ſe peccatorem

dicens. Nobis. qui pro aliꝭs intercesſimus. cum tamē nos ma
gis hac indigeamus gratia. Hebreorum quinto. Quemadmo
dum pro aliꝭs. ita pro ſe ⁊ pro peccatis offerre debet. Et licet
omni tempore debeamus ex toto corde nos peccatores recog-
noſcere. precipue tamen in ſacrifitio miſſe cum in remisſionem
peccatorum hoc ſacro ſanctum celebratur miſterium dicendo
ex profundo cordis. heu. heu. heu ꝙ anima mea non conpūgit
pro peccatis ꝓ quibus neceſſe fuit lancea vulnerari latꝰ tuuꝫ
o Jheſu ⁊ violari clauis manus tuas et pedes. heu ꝙ nō la-
chrymatur amaritudine ſpiritus meus. ⁊ cum tu deus meus
ꝓ me potatus fueris amaritudine fellis. Nobiſquoqꝫ pecca
toribus famulis tuis de multitudine miſerationum tuaruꝫ ſpe
rantibus partem aliquam ⁊ ſocietatem donare digneris cum
tuis ſanctis Apoſtolis et martiribus cum Joanne Stephano
Mathia Barnaba Jgnatio Alexandro Marcellino Petro
Felicitate Perpetua Agatha Lutia Agnete Cecilia Anaſtaſia
et cum omnibus ſanctis tuis. Jntra quorum nos conſortium
non eſtimator meriti. ſed venie queſumus largitor admitte. ꝑ
chriſtum dominum noſtrum ℣ Et non reſpondetur hic ab
homine aſtante amen. nec in toto canone quia firmiter credit
ꝙ ab angelis circumſtantibus reſpondetur amen. Per
quem hec. Hec eſt tocius canonis concluſio. Et innuit
in his octo crucibus epylogus tocius pasſionis domini noſtri
Jheſu chriſti. Per quem hec omnia ſemper bona creas ſancti
ficas. Hec crux notat crucifixioneꝫ factā hora tercia
linguis iudeorum clamancium. Tolle. tolle. crucifige eum. dū
ſtetit coram Pylato ⁊ tota cohorte. indutus veſte purpurea co
rona ſpinea in capite. ⁊c̄. Viui ficas. Hec
crux ſignificat crucifixionem factam hora ſexta. cum eleuatus
fuit in cruce in eam affixus. Bene dicis. Hec
tertia crux ſignificat crucifixionem hora nona in cruce factam
Et preſtas nobis. Hic flexis genubus coniunc-
tis manibus adora eum. Petas licentiam ꝙ audeas eum
tangere. Et cogita ꝙ Joannes baptiſta quo non ſurrexit

maior inter natos mulierum contremuit et non audebat tan-
gere ſanctum dei verticem. Et depone corporale de calice. Per ip
ſum. Quia crucifixio facta eſt ſpatio trium horarum q̊ vix-
it in cruce Ideo ſubſequenter fiunt hic tres cruces Cū ip ſo
et in ip ſo. Fuit enim continue illis tribus horis in maximo
cruciatu et in multa effuſione ſanguinis. ſuſtentatus clauis ma
nuum et pedum, quibus totum corpus innitebatur ⁊ ſic con-
tinue dilacerabantur vulnerum foramina. Hic nota cum qn̄
to tormento in cruce tribus pependit horis. Eſt tibi patri om-
nipotenti in vnitate ſpiritusſancti omnis honor ⁊ gloria

Iſte due vltime cruces ſignant ſanguinem ⁊ aquam de cor
de Jheſu tranſfixo fluentes Et calix interius vltimo tangi ſolꝫ
cum oblata. ⁊ ſignificat apertionem lateris cum lancea de quo
exiuit ſanguis et aqua. Nulli dubium quin mater Jheſu vi-
dens latus eius tam grandi vulnere aperiri. quin ſeminina ce-
cidit in terram. vt dicit bonauentura. Cāticoꝝ. quarto. Vulne
raſti cor meum ſoror mea in vno oculorum tuorum. Et trahi-
tur vltima crux a ſummitate calicis quaſi vſqꝫ ad pedeꝫ eiuſ-
dem. ⁊ reducitur iterum ſurſum qr anima chriſti a corpore ſepa
ta deſcendit ad limbum et rediȷt. Toto hoc tempore ſacerdos
ſtabit inclinato capite inſtar Jheſu in cruce pendentis oſten-
dentis ſponſe ſue cor ſuum. Per omnia. Dicitur alta voce
In ſignum ꝙ hic eſt finis canonis. Et eleuatur corpus chri-
ſti parum cum calice. ⁊ ſignificat depoſitionem corporis chriſti
de cruce ſicut nicodemus ⁊ Joſeph fecerunt. Et reponitur ſu-
per corporale ſindone munda. Per omnia ſecula ſeculorum
Amen. Oremus. Hic adoratur flexis genubus. quia ma-
ter ſua Maria corpus eius de cruce depoſitum adorauit.

Preceptis ſalutaribus moniti ⁊ diuina inſtitutione formati
audemus dicere. Pater noſter qui es in celis. Chorus.
Sed libera nos a malo. Sacerdos. Amen. Dum cho-
rus reſpondit. Sed libera nos a malo. In feſto. tunc ſubdy-
aconus repreſentat diacono. inuolutam pathenam ⁊ dyacon⁹
eam diſcooperit et diſcoopertam ſacerdoti preſentat oſculādo

ſacerdotis dexteraꝫ ⁊ deponit cooperimentum de calice quia pa
tres in limbo oſculati ſunt chriſti dexteram cum dixerunt. Ad-
uenisti deſiderabilis. quem expectabamus in tenebris. ꝛc. Et de
bet hec ſequens oratio Libera nos queſumus. dici ſub ſilentio
quia diſcipuli chriſti omnes ſiluerunt mortuo chriſto. nec au-
debant publice loqui aut confiteri chriſtum. Et eleuat pa-
thenam. quia anima chriſti deſcendit ad inferos patres ibi illu
minans et ſpolians principatus ⁊ poteſtates tranſduxit confi
denter palam triumphans illos in ſemetipſo. Et in ſignuꝫ vic
torie et triumphi eleuat pathenam. Et ſic petit ſacerdos vt
nos etiam liberet ab omni malo dicens. Libera nos q̃ſumus
domine ab om̄ib⁹ malis preteritis preſentib⁹ et futuris. ⁊ inter
cedente pro nobis beata et glorioſa ſemꝑ virgine dei genitrice
Maria. ⁊ cum beatis apoſtolis tuis Petro ⁊ Paulo atqꝫ An
drea cum omnibus ſanctis Da propicius pacem in dieb⁹ no-
ſtris. Hic ſacerdos oſculatur pathenam quia reconciliauit
ſanctos in limbo et nos omnes Coloceñ. primo. Reconcilia-
uit nos in corpore carnis eius per mortem. Vt ope miſericor-
die ſue adiuti ⁊ a peccato ſimus ſemper liberi ⁊ ab omni ꝑ
turbatione ſecuri. Hanc crucem ſignat in faciem ſuam. q2 chri-
ſtus reconſiliauit nos deo patri per crucem ſuam. et per crucem
deuicit infernum. Dehinc ſacerdos de ore calicis coopertoriuꝫ
remouet. quia Joſeph ⁊ Nicodemus ad ſepeliendum corp⁹
Jheſu lapidem ab hoſtio monumẽti deuoluerũt. Et adorabit
eum tremulus anteq̃ eum eleuat ⁊ portat ad calicem corpus
Jheſu tanq̃ ad ſepulchrum. ⁊ dicendo. Per eundem
dominũ noſtrum Jheſum chriſtum filiũ tuũ. Diuiditur
hoſtia quo ad ſpecies eius in duas partes. quarum vna pars
offertur in laudem corporis chriſti. quod eſt in celo et gloria ⁊
ergo ſubditur. Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate. ꝛc.
Alia vero medietas offertur pro illis qui ſunt in miſe-
ria. Et quia eſt miſeria illorum qui ſunt in purgatorio. ⁊ illoꝝ
qui ſunt in hoc mundo predeſtinati. ⁊ ideo illa alia medietas

ſubdiuiditur in duas partes .cum dicitur. In vnitate ſpi-
ritusſancti deus per omnia ſecula ſeculorum Amen. Hoc ſa-
cerdos alta voce dicet parum eleuando calicem cum vna pte
hoſtie quia chriſtus regreſſus eſt ab inferis cum ſpolio et triū
pho ⁊ pompa nobili. Et in dicendo alta voce. Pax domini
ſit ſemper vo biſcum. parti corporis chriſti miſtici ſcȝ fide
libus ſignificate per partem immergendam ſub tribulatiōib⁹
preſentis vite agoniſanti petit ſacerdos pacē pectoris in preſē
ti vita per graciam. ⁊ pacem eternitatis in futuro ꝑ gloriam. ⁊
facit tres cruces cum hoſtia ſuper calicem dicendo. Pax domī
⁊c. quia tribus diebus fuit corpus chriſti in ſepulchro ⁊ ani-
ma in limbo patrum. Et poſt hoc immittit illam partem cor-
poris chriſti in calicem dicendo.

Fiat hec coummixtio corporis ⁊ ſanguinis domini no
ſtri Jheſu chriſti. omnibus nobis ſumentibus ſalus mētis et
corporis in vitam eternam Amen. Significat vnionem
carnis et ſanguinis cum anima chriſti in ſepulchro cum reſur-
rexit. In triduo enim mortis chriſti anima fuit ſeparata a cor-
pore et ſāguine ⁊ ſanguis a corpore. In reſurrectione vero il-
lorum trium vnio fuit facta. ⁊ quia chriſtus poſt reſurrectiōeȝ
ſuam Joannis ſecūdo. dixit diſcipulis ſuis. Quoꝝ remiſeritis
peccata remittuntur eis. corpus chriſti miſticum in preſenti ſe-
culo inter inimicos militans. pro remiſſiōe peccatoꝝ ſuppli-
cat. Et etiam petit pacem quam chriſtus diſcipulis ſuis dedit
poſt reſurrectionem ſuam dicendo. Agnus dei qui tollis
peccata mundi ⁊c̄. Sacerdos etiam rogat chriſtum pro
pace eccleſie. Inclinando dicens.

Domine Jheſu chriſte qui dixiſti apoſtolis tuis. pacem
meam do vobis pacem relinquo vobis. ne reſpicias peccata
mea ſed fideȝ eccleſie tue. eamqȝ ſcdm̄ voluntatē tuā pacificare
cuſtodire adiuuare ⁊ regē digneris. Qui viuis ⁊ regnas deus

per omnia ſecula ſeculorum. Amen. Oſculando altare et oſ-
culando crucem in libro dicit. Pax chriſti et eccleſie dei abun-
det in cordibus noſtris. Ju ſignum ꝙ chriſtus dedit diſci-
pulis ſuis pacem dicens eis. Pax vobis. Joannis. ſecundo.
Dixit Jheſus diſcipulis ſuis pax vobis. Et ſic ſacerdos oſ-
culatur crucem in libro. Hec cum dixiſſet oſtendit eis manus
et latus. Jn huius ſignum ſacerdos cancellatis manibus ver
tit ſe ad miniſtrum. oſtendens ei manus. oſculando ymaginē
a miniſtro ſibi preſentatam et oblatam dando eidem miniſtro
in perſona omnium diſcipulorum pacem dicit Pax tecum Ha
beto vinculum pacis ⁊ charitatis vt aptus ſis ſacris miſterijs
chriſti. Significat ꝙ chriſtus iterum dixit eis Pax vobis.
etcetera. Et cum hoc dixiſſet Jnſufflauit ⁊ ait diſcipulis. Acci-
pite ſpiritum ſanctum. qꝛ ſpiritualiter omnes preſentes in gra
cia cōmunicant corde. ⁊ ſic ſacerdos dat miniſtro pacis ⁊ cha-
ritatis vinculum. ⁊ per eum omnibus qui interſunt miſſe. qꝛ
charitas dei diffuſa eſt in cordibus veſtris per ſpiritum ſanctū
Et pro communione que in primitiua eccleſia ſingulis diebus
omnibus et ſingulis qui intererant miſſe fiebat. ſacramentalit̄
et ſpiritualiter datur pax ſingulis. Ju qua ſignificatur ꝙ cor-
de cōmunicent ſcilicet ſpiritualiter. Canticorum primo. Oſcu-
letur me oſculo oris ſui. Anteꝙ̄ communicet dicat inclinatus
hanc orationem. Domine Jheſu chriſte fili dei viui qui ex
voluntate patris cooperante ſpiritu ſancto per mortem tuā
mundum viuificaſti libera me per hoc ſacro ſanctum corpus
et ſanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis ⁊ vniuer
ſis malis. ⁊ fac me tuis ſemper obedire mandatis. ⁊ a te nūꝙ̄
ſinas imppetuū ſeparari. Qui cum eodem deo patre ⁊ ſpiritu-
ſancto viuis et regnas per omnia ſecula ſeculorum. Perceptio
corporis et ſanguinis tui domine Jheſu chriſte quam ego indig
nus ſumere preſumo nō mihi proueniat ad iudicium ⁊ con-
demnationem. ſed pro tua pietate proſit mihi ad tutamentū
anime et corporis Amen. Et qꝛ quotienſcūqꝫ manducabimus
panē hūc. ⁊ calicē dn̄i bibemus. mortem domini annūciabimꝰ

donec veniat. Chorin. ij. Et ideo habenda eſt memoria paſſio-
nis et mortis chriſti ante corporis et ſanguinis eiuſdem ſump
tionem celeriter et cum omni deuotione corde contrito et reue
renter vitando cordis diſtractionem. et mentis euagationē. ne
perdāt deuotionem. irruētes cogitatiōes. Et cogita q̄d tuipſe
ſis. et quantus ille quem accepturus es. qui etiam ꝑ tuis pec-
catis ex nimio amore tui obprobriſſimaꝫ ſuſtinuit mortem et
ſanguine ſuo precioſiſſimo te moriens in patibulo redemit. et
q̄ttidie te eodem ſanguine potat et corpore nutrit Quid ampli
us debuit facere ꝛ nō fecit. Hanc vltimam memoriam ſui no-
bis reliquit quaſi neſcieus ſe a nobis ſeparare. ſed ſeipſum inſe-
perabiliter ſub ſpeciebus panis et vini quaſi pignꝰ relinquēs
vt quotiens inſpexeris amoris ſui immenſi recorderis. ꝛ ſi illō
pignus perfecte inſpexeris. abſqꝫ fletu et magno deſiderio et
ſuſpirio offerre et accipere non potes.

Duꝫ accipias corpus domini in manū dicas. Panem
celeſtem accipiam et nomen domini inuocabo. Domine nō ſuꝫ
dignus vt intres ſub tectum meum. ꝛc. Hic accipe corpus do-
mini cum magno tremore ꝛ deuotione. Ad calicem domini
Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi
Calicem ſalutaris accipiam. ꝛc. Sanguis domini noſtri ihe-
ſu chriſti. ꝛc. Quod ore ſumpſimus domine pura mente. ꝛc. Cā-
ticꝫ. v. Comedite amici et bibite ꝛ inebriamini chariſſimi. Co
medite corpus meum ꝛ bibite ſanguinem meum. ꝛ inebriami
ni in diuinitate mea. verbum caro factum eſt. vt cibus āgeloꝝ
fieret cibus hominum.

Communio.

Communio ſignificat gaudium de cōmunione corpo-
ris ꝛ ſanguinis Jheſu. ps̄. Jn voce exultatiōis ꝛ con-
feſſiōis ſonus epulantis.

Complende.

Complende leguntur extenſis manibus ſm Jnnocentium.
Et ſignificant benedictionem quā rogat fieri a deo in cōplēdis
ſiue oronibꝰ preſbr. ſicut xp̄s aſcēſurꝰ in celū eleuatꝫ maībꝰ bn̄-
dixit eis Leuiti. ix. Cūqꝫ cremati eſſēt adipes in altari. extēdēs

ſacerdos legis antique manū ad populum benedixit eis. Sic etiam ſacerdos euangelicus hoſtia oblata ⁊ concremata ⁊ deo patri miſſa benedicit populo. In feſtis tamen diacon⁹ cātat Ite miſſa eſt et repreſentat illud canticum angelorum .ſcꝫ. Viri galilei quid ſtatis aſpicientes in celum. hic Jheſus qui aſſumptus eſt a vobis quemadmodum vidiſtis eum aſcendentem in celum. ita veniet. ⁊c̄. Luce vltimo. Benedictio tamen fit a ſacerdote ſuper populum per ſignum crucis. Chorus vero cō gratulando reſpondit. Deo gratias. Imitando apoſtolos qui adorantes eum egreſſi ſunt hieruſalem cum gaudio magno. Et in fine miſſe ſacerdos ex intima deuotione legit hymnū trium puerorum. quia ſacerdos inſtar puerorum iam extitit ex ſumptione ſacramenti in camino ignis ſumme deuotionis purgatus et vt alter ſimeon poſtq̄ accepit puerum Jheſum in vlnas cordis ſui ex intimis ſuſpirijs cantat canticum ſymeonis. Nūc dimittis ſeruū tuū domine. ⁊c̄. Et ergo dicit. Bonauentura in ſermone de corpore chriſti. Si poſt cōmunionem non ſentis aliquam ſpiritualem refectionem. ſignum eſt infirmitatis tue ſpiritualis vel mortis. Ignem enim poſuiſti in ſinum et non ſentis calorem. Mel in ore et non ſentis dulcedinem. Si vero conſolationem ſentis aliquā. nō tibi ſed diuine tribue bonitati. Hec de calciamēto domini benedicta ſufficiunt.

Tractatulus fratris Guilhelmi de Gouda. ordinis minoꝝ de obſeruantia. de expoſitione miſſe et de modo celebrandi finit feliciter.

Biblioteka Główna w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 11. Cz
INKUNABUŁY